

SZABADSZÁLLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Leromlott városi területek rehabilitációja Szabadszálláson (TOP-4.3.1-15-BK1-2016-00004)

Projekt-előkészítő tanulmány Módosítás

2021

TARTALOM

1.	Kiegészítés a PET módosításához	3
2.	Projekt-előkészítő tanulmány funkciója	3
3.	Az akcióterület kijelölése és helyzetelemzése	6
3.1.	Városi területek helyzetelemzése	6
3.2.	Akcióterület kijelölése	19
3.3.	Jogosultság igazolása	27
3.4.	Az akcióterület társadalmi, gazdasági, környezeti, valamint műszaki- fizikai, infrastrukturális jellemzőinek bemutatása, problémák feltárása	30
4.	Igényfelmérés.....	43
5.	Célok és beavatkozások kijelölése	54
5.1.	Célok meghatározása.....	54
5.2.	Tervezett beavatkozások bemutatása	55
5.3.	Tervezett tevékenységek illeszkedése a stratégiai dokumentumokhoz	71
5.4.	Tervezett tevékenységekhez kapcsolódó ESZA projekt (szoft programok) bemutatása	73
5.5.	Tervezett tevékenységek kihasználtságának bemutatása (kihasználtsági terv)	75
6.	PET megjelenése a támogatási kérelem szakmai értékelésében.....	82
7.	A PET mellékletei.....	84

1. KIEGÉSZÍTÉS A PET MÓDOSÍTÁSÁHOZ

A projekt szakmai tartalmának tervezésekor a helyi társadalmi, gazdasági, építészeti, stb. adottságokhoz igazodó, a célcsoport igényeinek megfelelő projektelemelek megfogalmazására törekedtünk. Az előkészítési szakaszban – elsősorban az egyes projektelemelek tervdokumentációjának kidolgozásakor – olyan, a projekt megvalósítását érdemben befolyásoló információkhoz, adatokhoz (tervezett műszaki tartalom megvalósíthatósága, tervezői költségbecslés, városfejlesztési célok egyeztetése a rendelkezésre álló, ill. a jövőben várhatóan hozzáférhető finanszírozási forrásokhoz, stb.) jutottunk, amelyek birtokában szükségesnek tartottuk egyes projektelemelek műszaki tartalmának és megvalósítási helyszínének felülvizsgálatát, újragondolását. Ennek eredményeképpen a „Polgárórség infrastruktúrájának fejlesztése” és „a szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció” projektelemelek megvalósítási helyszínének (és ebből adódóan műszaki tartalmának) módosítására került sor, természetesen a projekt alapvető céljainak, vállalt eredményeinek, összköltségének változása nélkül. A Projekt-előkészítő Tanulmány aktualizált verziójában ezeket a változtatásokat vezetjük át, ill. átdolgoztuk a változtatásokkal érintett fejezet részeket és frissítjük a projekt végrehajtás főbb adatait, jellemzőit.

2. PROJEKT-ELŐKÉSZÍTŐ TANULMÁNY FUNKCIÓJA

A Projekt-előkészítő Tanulmány (továbbiakban: PET) a Megvalósíthatósági Tanulmány (továbbiakban: MT) megalapozó tanulmánya, amelyhez a később készülő MT-nek illeszkednie szükséges. A PET a támogatási kérelem benyújtása előtt készül, funkciója, hogy a támogatási kérelem szakmai bírálatához biztosítsa az alapvető információkat, amelyek a meglévő helyzet elemzését és a célcsoport igényeinek megfelelő felmérést és a módszertan bemutatását, valamint ebből levezetve a meghatározott beruházási elemek és szoft programok indokoltságát támasztják alá, bemutatva azok várható kapacitását, megfelelő kihasználtságát.

Az MT készítésére lehetőség van a támogató döntés és támogatási szerződés megkötés után is a projektfejlesztés időszakában. Az MT tartalmilag részletesebb

dokumentum lesz, azonban annak a támogatási kérelemhez benyújtott PET-re kell épülnie. A PET-ben leírt fejezetek kiegészítése csak az alábbi esetekben szükséges:

- a támogatási kérelem benyújtása óta változás történt és aktualizálás szükséges,
- a támogató döntés feltételt írt elő az átdolgozásra, részletesebb kidolgozásra vonatkozóan,
- a projektfejlesztés során projekt-tartalom változások ezt szükségessé teszik.

A TOP-4.3.1-15 felhívásra benyújtott támogatási kérelem olyan akcióterület infrastrukturális fejlesztését célozza, amely vonatkozásában a település már beadott és jogosult döntéssel rendelkező TOP-5.2.1-15 felhíváshoz tartozó ESZA projekteket is betervezett. Jelen tanulmány készítésének időpontjáig a TOP 5.2.1-15 kiírás kapcsán támogatói döntés nem született, de vélelmezhetően hamarosan a település pozitív bírálatban részesül (*Frissítés: a Támogató a TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00003 projektet 2017. március 14-én támogatásban részesítette*). A vonatkozó útmutatók alapján az infrastrukturális munkák megkezdésének feltétele, hogy azokhoz támogatott szoft programok is kapcsolódjanak, és ezek a programok az építési munkák megkezdése előtt elinduljanak.

Mivel – az előbbiek alapján – az ERFA projekt akcióterülete azonos a korábban előkészített és benyújtott ESZA projekt akcióterületével ezért a projekt-előkészítő tanulmány estében (különösen a helyzetelemzésben) jelentős átfedések várhatók.

Jelen Tanulmány tehát a 2014-2020-as tervezési időszak Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (a továbbiakban TOP) 4. prioritásához tartozó „Leromlott városi területek rehabilitációja (kódszám: TOP-4.3.1-15)” című felhívásra Szabadszállás Város Önkormányzata által benyújtandó támogatási kérelem melléklete, mint Projekt Előkészítő Tanulmány (PET). A kiadott útmutató iránymutatásai alapján a PET egyrészt a kiválasztás alapjául szolgál, másrészt megalapozza a további projektfejlesztést és a kapcsolódó, később elkészülő MT tartalmát. Az útmutató által meghatározott elemzési szempontok átgondolása segít abban, hogy körültekintően alátámasztásra kerüljön a fejlesztés indokoltsága, annak tartalma, végrehajtásának, majd az eredmények fenntartásának keretei. A beruházás egy lehatárolt akcióterület fejlesztésére

irányul, egy probléma komplex kezelését célozva. A fenti módszer a fejlesztési politikában már ismert akcióterületi fejlesztési módszert alkalmazza.

Az Európai Unió gyakorlatnak megfelelően az akcióterületi terv a fejlesztéseket megalapozó településrendezési tervre építve, a város középtávú városfejlesztési céljait megfogalmazó integrált városfejlesztési stratégiában elhatározott önkormányzati fejlesztési és rehabilitációs tevékenység összehangolt megvalósítási terve. Jelen dokumentum ezen fejlesztési dokumentum megalapozó tanulmányként készült el.

A Városfejlesztési Kézikönyvben és a „Projekt-előkészítő tanulmány módszertana” dokumentumban meghatározott metodika szerint készült Szabadszállás város fejlesztését elősegítő „Projekt-előkészítő tanulmány”, megalapozva az akcióterületi fejlesztési elképzeléseket, bemutattva, hogy a tervezett fejlesztések iránt jelentős helyi szükséglet jelentkezik és a tervezett elemek kihasználtsága biztosított lehet, nem okozva fejlesztési zárványok kialakulását.

A PET a kiadott tematika alapján áttekinti az akcióterületen, illetve ahhoz kapcsolódóan felmerülő fejlesztési igényeket, elképzeléseket, vizsgálja a funkcionális és egyéb hiányosságokat, majd integrált fejlesztési tervet prezentál. E terv a fejlesztések tartalmának és megvalósításuk tervezett ütemezésének bemutatása mellett részletesen vizsgálja a megvalósítást veszélyeztető tényezőket, a kockázatokat és feltárja azok kezelésének lehetőségét is.

A dokumentum kitér a fejlesztések eredményeként az akcióterületen jelentkező közvetlen és közvetett pozitív és esetlegesen negatív hatásokra, egyértelműen rámutatva arra, kinek és hogyan származik haszna a fejlesztések megvalósulásából. A terv egységes keretben próbálja kezelni az akcióterületen különböző forrásból és különböző szervezetek által megvalósítandó fejlesztéseket. A tervben szereplő igényfelmérési és kihasználtsági tervrészek bemutatják a tervezett fejlesztés szükségességét, annak pontos tartalmát, valamint rámutatnak a megvalósítás körülményeire, kockázataira, továbbá az előkészítés, a megvalósítás, valamint a működtetés során az önkormányzatra háruló feladatokra.

Jelen megalapozó dokumentumra alapozva a projektfejlesztés során elkészítendő Megvalósíthatósági Tanulmány alkalmassá válik majd arra, hogy az akcióterületen megvalósítandó fejlesztés elindításáról – annak pontos tartalmának, költségeinek,

hatásainak, érintettjeinek ismeretében – az Önkormányzat megalapozott információk alapján felelős döntést hozhasson.

3. AZ AKCIÓTERÜLET KIJELÖLÉSE ÉS HELYZETELEMZÉSE

3.1. Városi területek helyzetelemzése

A helyzetelemzés célja, hogy lehatárolja a településen található, szegregációs problémával érintett területeket és elemezze a szegregációs folyamatok kialakulásához vezető okokat, az ott lévő lakhatási, lakókörnyezeti jellemzőket, az ott élők szociális helyzetét, problémáit, a különféle szolgáltatásokhoz való hozzáférés mértékét, a szolgáltatások minőségét, illetve feltárja azokat a hiányokat, ahol beavatkozás szükséges annak érdekében, hogy az ott élők életkörülményei és társadalmi integrációs esélyei javuljanak.

A helyzetelemző rész tehát alapvetően problémafeltáró jellegű, amely alapján levezethető a támogatási kérelemben szereplő szegregátum/veszélyeztetett terület kiválasztásának kritériumrendszere és a kialakítandó beavatkozásokat megalapozó következtetések.

A helyzetelemzésben a KSH 2011-es népszámlálási adataira támaszkodunk, kizárólag ezekkel az adatokkal lehetséges az akcióterület jogosultságának igazolása is.

Ezen felül javasolt a rendelkezésre álló, ellenőrizhető, dokumentált forrásból származó, helyi statisztikai vagy adminisztratív adatok (pl. OSAP keretében gyűjtött adatok, közfoglalkoztatási adatok, munkaügyi nyilvántartások, családtámogatási adatok) összegyűjtése és bemutatása a helyzetelemzés alátámasztásához a lehető legalaposabb célcsoport és beavatkozás típusok azonosításához.

A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek mellett jogosultak még a 2007-2013-as időszakban a ROP-ok keretében szociális célú városrehabilitációra támogatást nyert projektek akcióterületei, valamint a TÁMOP-5.3.6 Komplex telep-program felhívásain támogatást nyert városi projektek akcióterületei is.

Szabadszállás Bács-Kiskun megye északnyugati részében, a kunszentmiklósi kistérségben fekvő kisváros. A város Budapesttől délre 80 km-re, Kecskeméttől a

megyeszékhelytől nyugatra kevesebb mint 40 km-re, a Dunától pedig keletre mintegy 30 km távolságra található. A város területe 165 km², lakosainak száma 2011-ben 6.093 fő volt [KSH, 2011].

A település Budapeستtől 118 km megtétele után, közel másfél óra menetidőt követően érhető el közúton. Az út több mint felén az M5-ös autópályán lehet haladni, majd az M5-ösről Kecskemét mellett lekanyarodva az 52-es főúton Dunaföldvár felé haladva, újabb 25 km után az 5203-as összekötő útra kanyarodva érünk Szabadszállásra. Ennél az útvonalnál egy jóval rövidebb - valamivel több, mint 80 km-es - megközelítés is rendelkezésre áll, Szigethalmon, Kiskunlacházán, Apajon és Kunszentmiklóson keresztül, azonban ez az útvonal számos települést érint és nagyjából negyedrendű utakon halad, így a teljes menetidő hosszabb, mint az M5-ös autópálya irányából történő megközelítés.

A városon kizárólag negyedrendű főútvonalak haladnak keresztül, megközelíthetősége – az autópálya relatív közelsége ellenére – nem ideális. A leggyorsabban elérhető nagyobb, gazdasági potenciállal is rendelkező város Kecskemét (39 km), ezen felül pedig a Duna túloldalán fekvő Dunaújváros (55 km). A település központjából több – szintén negyedrendű – összekötő útvonal ágazik szét, pókhálószerűen összekötve a települést a környező településekkel. Az 5203-as számú úton 20 km-t tovább haladva észak-északnyugati irányban Kunszentmiklóásra érünk, amely a Szabadszállást is magában foglaló 10 településből álló kistérség központja. Az 5213-as számú úton 21 km-re megtétele után északnyugati irányban érünk el Szalkszentmártonba; kelet-északkelet felé haladva az 5214-es számú úton 24 km-t követően Kerekegyházára; az 5217-es számú úton 6,7 km-t megtéve Fülöpszállásra; az 5203-as úton visszafelé, az 52-es utat keresztezve 14-km-t követően pedig Izsákra érünk. Szabadszállásról a Dunaföldvári Duna-híd Solton keresztül 30 km megtételével érhető el. A közeljövőben megnyíló, a tervezett M8-M4-es gyorsforgalmi tengelyt kiszolgáló Duna-hídon keresztül Dunaújváros Szalkszentmártonon és Dunavecén keresztül szintén 35-40 km-es távolságon belülre kerül, lehetőséget teremtve arra, hogy a település jobban bekapcsolódjon a Dunántúl gazdaságába. A település megközelíthetőségén javíthat az is, ha a következő évtizedben, megépül az M8-M4-es autópálya (a híd az autópálya első eleme), amelynek nyomvonala várhatóan Szabadszállás belterületétől északra – az előzetes tervek szerint mindössze 3 km-

re - fog elhaladni. (Az M8-M4 gyorsforgalmi tengely a várhatóan a Rábafüzes-Veszprém-Székesfehérvár-Dunaújváros-Kecskemét-Szolnok-Püspökladány-Berettyóújfalú-Bihar-keresztes nyomvonalat fogja követni.)

Szabadszállás utcahálózata, vasúti és közúti kapcsolatai

Forrás: Önkormányzati szerkesztés

Szabadszállás vasúton a Budapest-Kunszentmiklós-Tass-Kelebia vonalon közelíthető meg. Kőbánya-Kispestről vagy a Keleti pályaudvarról indulva a leggyorsabb elérés egy és egynegyed óra, az átlagos vonatozási időtartam azonban ennél hosszabb, 1 óra 40 perc. A vasúti pályahossz 79 km Kőbánya-Kispestről mérve. A vasúti közlekedés egyébként nem túl sűrű, naponta kevesebb, mint kétféle vonat közlekedik Szabadszállás irányába, ebből összesen két vonat

gyors- és egy expresszvonat (AVALA IC). A vonatok napszaktól függően óránként-kétóránként járnak mindkét viszonylatban.

A buszközlekedés Budapestre sokkal nehezkesebb: először Kecskemétre kell eljutni (1 óra menetidő), majd itt átszállva további legkevesebb 1 óra 20 percet követően érünk Budapestre. Az összesített menetidő tehát minimum 2 óra 20 perc, és ebből már az első egy óra (Szabadszállás-Kecskemét) is nagyon sok, figyelembe véve, hogy Kecskemét közúton 38 km távolságra fekszik Szabadszállástól. A megközelíthetőség hiányosságai miatt Szabadszállásról nehézkes a nagyobb városokba történő napi ingázás.

Összességében Szabadszállás elhelyezkedése, nagyobb gazdasági potenciállal bíró városoktól való távolsága, az ezektől a városoktól történő megközelíthetősége, valamint a település közlekedési kapcsolatai kedvezőtlenek. A település az országon belül elvileg központi helyzetű, de a Dunához, mint természetes régióhatárhoz való közelsége, a nagy alföldi városoktól és Budapesttől való távolsága periférikus helyzetűvé teszi.

A Szabadszállást is magában foglaló Felső-Kiskunsági kistérség mintegy 802 négyzetkilométernyi területe három kistájhoz tartozik: a Duna-völgye természeti táján belül elterülő Solti síkhoz (lapályhoz), a Szikes Pusztához és a Turjános Kiskunsági Homokhátságához. A kistérség nyugati és középső területei a Duna-völgyi termelési tájkörzetben helyezkednek el, míg a kistérség keleti szegélye a Homokhátság termelési tájkörzetéhez tartozik. A kistérség természetföldrajzi szempontból változatos terület, nyugatról kelet felé haladva a Duna-völgyének öntéstalajait réti csernozjomok váltják fel, majd szoloncsákszolonyecsek, illetve réti talajok, végül pedig homokos talajok következnek. A kistérség Duna-menti része kedvező termőhelyi adottságú mezőgazdasági terület, de itt potenciális ár- és belvízveszéllyel kell számolni. Ezen a területen a Dunára alapozva az öntözővíz szükséglet felszíni vízkivétellel tartósan biztosítható, a térség nagy része öntözőrendszerekkel is ellátott. A Dunától keletre haladva azonban egyre rosszabbak a termelőhelyi adottságok.

A Felső-Kiskunság területének egyik meghatározó talajtípusa a meszes-szódás, szerkezet nélküli, ún. szoloncsák szik, rendkívül erős 0,5% mennyiségű sótartalommal. A talajok szerves anyag készlete igen szegény (300 t/ha alatt), a termőréteg vastagsága 500 mm körül van. Erős természeti kárt okoz a

termőföldeken a szélérozó és a defláció. A félig kötött, buckás homokvidéken a rendkívül gyenge termőképességű homoktalaj aránya 56%, a réti talaj aránya 30%, míg a Duna menti magas és alacsony ártereken a szikes talaj aránya eléri a 27 %-ot. Szabadszállás a szikes és a homokos területek határán fekszik. Emiatt a város környéki földterületek a mezőgazdasági művelés, növénytermesztés szempontjából nem is szikesek, sósak. A település keleti felén kötött, illetve félig kötött homoktalajok jellemzőek, amelyek növénytermesztésre ugyancsak kevésbé alkalmasak, így ezeket a földeket a szabadszállásiak az elmúlt évszázadok során elsősorban legelőként és gyepterületként hasznosították, és hasznosítják ma is.

A várost nyugatról valaha nádas-vizes területek vették körül, amelyek benyúltak a házak közé, ezeket a területeket nevezték a helyiek „lacának”. A laca-területek a településen, kvázi zárványként ma is megtalálhatóak, ám az egykori mocsár emlékét elsősorban a vasút nyugati oldalán található nagy területű szikes, vizes rétek (a „székek”) őrzik. Ez a terület ma a Kiskunsági Nemzeti Park területe, így fokozottan védett. Egyebek mellett itt, Szabadszállás külterületén található a Zab-szék, a változó kiterjedésű, napjainkban végleges kiszáradástól fenyegetett szikes tó. A Zab-szék mellett a Büdösszék és a Kis-Rét nádasában még mindig költ a nyári lúd, a nagyκόcsag, a vörösgém és a kanalasgém.

A város keleti határában folyik a Duna-völgyi főcsatorna, amely a „Csintova” területén – egy egykori Duna-mederben – fut. A Duna-völgyi főcsatornától keletre található a Strázsa-hegy homoktorlódása és a szabadszállási szőlőterületek. (Szabadszálláson szőlőket az elmúlt évszázadok során azokra a rossz minőségű homokos területekre telepítették, amelyek más növénykultúra fogadására nem, vagy kevésbé voltak alkalmasak.) Tovább haladva kelet felé Balázspusztára jutunk, amely valaha Szabadszállás egyik legfontosabb tanyás legelőterülete volt. Napjainkra Balázspusztá tanyái Szabadszállás különálló településrészévé fejlődtek. Balázspusztától keletre haladva a „homokvilágba”, a Homokhátság területére jutunk. Egyebek mellett itt található a szintén védett Fülöpházi homokbuckák, a híres-hírhedt kiskunsági futóhomok, amely az utóbbi harminc évben újra egyre nagyobb problémát jelent.

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint az összlakosságnak mindössze 36,62 százaléka foglalkoztatott. Ugyanakkor az aktivitási ráta, amely a foglalkoztatottak és a munkanélküliek arányát méri a munkaképes korúakhoz viszonyítva, 54,5

százalékos, amennyiben a 15-64 éves korcsoport létszámához viszonyítunk. Ezek a mutatók valamivel jobbak, mint a magyar átlag, de alacsonyabbak, mint az európai aktivitási arányok.

A munkanélküliségi mutatók tekintetében azonban Szabadszállás kifejezetten rossz helyzetben van, és az elmúlt években a helyzete sokat romlott! Amíg 2000 és 2001 között a településen regisztrált munkanélküliségi ráta 7,96 százalékról 4,97 százalékra csökkent – azaz három százalékponttal mérséklődött, és ezzel az országos munkanélküliségi ráta alatt maradt – addig 2002 óta szinte töretlenül növekszik és 2007 elejére meghaladta a 10 százalékot. A munkanélküliségi ráta a 2011-es népszámlálási adatok szerint 13 százalék volt. Ha a romlás a következő években is a 2002-2006 között tapasztaltakhoz hasonlóan folytatódna, Szabadszállás rövid úton bekerülne a magyarországi átlagot jelentősen, legalább 1,75-szörösen meghaladó települések cseppet sem exkluzív csoportjába, a szomszédos Szalkszentmártonhoz és Fülöpszálláshoz hasonlóan.

A magas munkanélküliségi ráta mögött három fő ok húzódik meg: az egyik a helyi gazdaság gyengesége, a másik a korábbi legnagyobb munkáltató, a szabadszállási honvédségi laktanya elmúlt években történt felszámolása, a harmadik a település kedvezőtlen földrajzi helyzete, amely korlátok közé szorítja az ingázás lehetőségét. Ahogy a korábbiakban már volt róla szó, megközelíthetőségét, nagyvárosoktól való távolságát tekintve Szabadszállás belső periféria, közúti összeköttetései gyengék, a közösségi közlekedés sebessége rendkívül alacsony, és a Duna, mint „határfolyó” Szabadszállást igen „hatékonyan zárja el” az ország fejlettebb nyugati részeitől. Ennek ellenére létezik, és az elmúlt években egyre jelentősebb az ingázás, ugyanakkor mérete mesze elmarad más, kedvezőbb földrajzi helyzetű magyarországi települések arányaitól.

A szabadszállási polgármesteri hivatal bejáratánál több hirdetés is olvasható, amelyen távolabbi településekre keresnek dolgozókat. A szabadszállásiak közül a legtöbben Székesfehérvárra, Dunaújvárosba, Kecskemétre járnak. A szervezésben segítséget nyújtott a Hivatal is, amely ingyenes munkajáratokat szervezett, így az ingázóknak nem kellett külön fizetniük az utazásért.

A foglalkoztatottság szerkezete a modern gazdaságokéra jellemző Szabadszálláson. A foglalkoztatottak 60 százaléka a szolgáltatások területén, tehát a terciér szektorban dolgozik (Szabadszállás fejlett kiskereskedelmi szektorral

rendelkezik, és a lakatanyában dolgozók is közszolgáltatási tevékenységet láttak el), 31 százalék az iparban és építőiparban, 9% pedig a mezőgazdaságban és erdőgazdálkodásban dolgozott.

A lehatárolt területek helyzetelemzése:

A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek lényegre törő, az alapvető problémákat feltáró elemzése az alábbi szempontok alapján történik:

➤ A terület településszerkezeti elhelyezkedése és megközelíthetősége

Ennél a pontnál alapvető kérdés, hogy térben milyen mértékben van a szegregátum/veszélyeztetett terület elvágva a településtesttől. Érdemes megvizsgálni az elérhetőségét és hogy milyen közlekedési kapcsolatok a jellemzőek. Szükséges annak vizsgálata is, hogy a különféle intézmények (óvoda, iskola, orvosi rendelő, családsegítő, stb.) elérhető távolságban vannak-e az ott élők számára, biztosított-e azok megfelelő megközelíthetősége.

A lentebb taglalt településszerkezet vonatkozásában kijelenthető, hogy a szegregátum/veszélyeztetett terület nincs elvágva a településtesttől; de a településszerkezet vonatkozásában mindhárom szegregátum terület a település szélén / peremén helyezkedik el. Biztosítva a 100%-os kirekesztettség mentességet, jelen projektben mindhárom szegregátum lakóit érinti a fejlesztés. Alapul véve a település szerkezetét, ill. a szegregátumok elhelyezkedését, a teljes szabadszállási városi terület akcióterületként bevonásra kerül, lévén, hogy egy egyenletes kör sugara mentén helyezkednek el a szegregált területek. A település struktúráját alapul véve kijelenthető, hogy a különféle intézmények (óvoda, általános iskola, középiskola, háziorvosi és szakorvosi rendelő, családsegítő szolgálat stb.) elérhető távolságban vannak az ott élők számára, a település szerkezetéből fakadóan biztosított azok megfelelő megközelíthetősége. Ebből fakad, hogy a település közlekedési struktúrája a hagyományos magyarországi kis mezővárosi struktúrát mutatja, ahol a főbb közlekedési módok az egyéni közlekedés (kerékpár, motor, autó), melyek lehetővé teszik az egyéni elérést a településen belül.

➤ **A szegregátum/veszélyeztetett terület kialakulásához és fennmaradásához vezető okok**

A feltárásánál elemzésre került, hogy milyen fő folyamatok okozták a szegregátum kialakulását, illetve, hogy az utóbbi években a szegregáció erősödő vagy gyengülő tendenciát mutat-e a területen.

A szegregátum kialakulásához vezető okok alapvetően igazodnak a jellemző magyarországi folyamatokhoz, hiszen alapvetően a lakhatási gondok, ill. körülmények alakítják ki. Természetes módon hozzájárul a társadalmi – és munkaerő piaci leszakadást eredményező munkanélküliség is, mely tovább mélyíti a problémát. Jelenleg Szabadszálláson definiált szegregált területek stagnálnak. A fentiekben taglalt munkanélküliségi értékek és a településszerkezeti problémák alapvetően hozzájárultak a szegregált területek kialakulásához, hiszen a szegregációs mutatók között a munkanélküliség értéke meghatározó értéként jelenik meg. A munkanélküliség rövid és hosszú távon olyan tovagyrúzó, multiplikatív hatásokat is kifejt, amely a területek további „szlömösödését” segíti elő. A kedvezőtlenebb gazdasági lehetőségek kihatnak az elérhető oktatási lehetőségekre is, így a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának kedvezőtlen alakulására is.

➤ **Az ott élő népesség demográfiai és szociális helyzetének bemutatása**

A népesség nagyságának meghatározása mellett alapvető fontosságú korszerkezetének, a képzettség szerinti összetételének, a foglalkoztatási viszonyainak és munkaerőpiaci helyzetének, illetve ezzel összefüggésben a jellemző jövedelmi viszonyoknak az elemzése.

1970-ben Szabadszálláson még 7.924 fő élt, 1980-ban már csak 7.300 fő, és az azt követő két és fél évtized alatt a népesség további közel ezer fővel csökkent. A 2011-es népszámlálási adatok alapján Szabadszállás lakosság száma 6.460 fő. A lakónépesség több mint tíz százaléka külterületeken él, ezek közül a legnagyobb Balázspuszta. A népességcsökkenés egyrészt a negatív vándorlási egyenlegnek, másrészt a népesség természetes fogyásának köszönhető.

A nemzetiségek vonatkozásában Szabadszállás lakosságának 98,2%-a magyar, 1,3%-a roma és a maradék 0,5% egyéb nemzetiségűnek vallja magát.

A szegregátumban élők demográfiai és szociális helyzetének bemutatását tartalmazza az alábbi táblázat, mely bemutatja a lakosok korszerkezetét, a képzettség szerinti összetételt, a foglalkoztatási viszonyokat és munkaerőpiaci helyzetet, ill. a jellemző jövedelmi viszonyokat.

Alapvető demográfiai és szociális – társadalmi jellemzők

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 <i>(Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)</i>	Szegregátum2 <i>(Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)</i>	Szegregátum3 <i>(Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)</i>
Lakónépesség száma (fő)	6093	53	56	165
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya (%)	15,3	30,2	19,6	35,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya (%)	59,5	58,5	62,5	56,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya (%)	25,1	11,3	17,9	8,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	25,9	64,5	54,3	51,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	8,3	0,0	2,7	1,2
Lakásállomány (db)	3002	23	25	51

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 <i>(Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)</i>	Szegregátum2 <i>(Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)</i>	Szegregátum3 <i>(Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)</i>
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (db)	22,3	52,2	40,0	39,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	41,4	67,7	65,7	66,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)	14,9	51,6	42,9	40,9
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	54,5	32,3	32,4	32,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	44,8	58,8	57,1	58,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem (Fő)	6460			

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 (Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)	Szegregátum2 (Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)	Szegregátum3 (Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)
Alacsony presztízű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	46,2	70,0	66,7	71,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül (%)	57,9	66,0	62,5	73,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (%)	13,0	44,4	42,9	27,9
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (%)	7,5	5,6	23,8	16,3
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	17,6	37,5	33,3	39,1
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	9,5	56,3	9,5	8,7

Forrás: KSH adatszolgáltatás a 2011-es népszámlálás adatai alapján

A fenti adatokból egyértelműen megállapítható, hogy Szabadszállás helyzete nem kedvező, különösen a szegregált területeken. A munkanélküliség megléte, okai

korábban már említésre kerültek, de az oktatási helyzet kapcsán is jól látható a szegregált területek hatalmas lemaradása.

Szabadszállás iskolázottsági adatai valamivel rosszabbak, mint az országos mutatók. Amíg Szabadszálláson az alacsonyabb végzettségűek aránya nagyjából megegyezik, sőt hajszállal jobb, mint az országos arány, addig a középiskolai érettségivel rendelkezők aránya 6,5 százalékkal, a felsőfokú végzettségűek aránya pedig 2,8 százalékkal marad el az országos átlagtól.

Rendelkezésre álló adatok alapján végzettség megoszlása:

Általános iskola 1. oszt. nélkül	1%
1-7. osztály	23%
Befejezett 8. osztály	27%
Középiskola érettségi nélkül	23%
Középiskola érettségivel	14%
Felsőfokú oklevél nélkül	1%
Felsőfokú oklevéllel	7%

Különösen aggasztó, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a szegregátumokban 50-60%-os értéket mutat, és a felsőfokú végzettségűek aránya a szegregátumok összességét vizsgálva nem éri az 1,3-as arányszámot.

➤ ***A területen élők lakáskörülményein a beépítés jellege (több-lakásos, egylakásos lakóépületek), lakások tulajdonviszonyai – önkormányzati, magántulajdon, lakások komfortfokozata.***

Az akcióterület lakáskörülményei vegyes képet mutatnak. A lehatárolás alapján a lakáskörülmények megfelelnek egy hagyományos magyar kisváros beépítési jellegének. Találhatók itt többlakásos és egylakásos lakóépületek egyaránt. A lakások tulajdonviszonyai vegyesek, döntően magántulajdont képviselnek, de megjelenik az akcióterületen az önkormányzati és állami tulajdon egyaránt.

A szegregátumokat illetően, azok kis méretéből adódóan a helyzet kevésbé differenciált. Az ott található közel 100 db lakóépület közül a szegregátum elhelyezkedésétől függően találhatóak döntően többlakásos és döntően egylakásos területek is. Fontos megjegyezni, hogy a rendelkezésre álló adatok lakóépületre

vonatkozóan álltak rendelkezésre. A lakóépületeken belül sok esetben több lakóegység is található, a többlakásos jelleg miatt.

A lakások komfortfokozata is vegyes képet mutat, azonban általánosságban a komfortfokozat javítása, növelése elengedhetetlen feladat.

A területeken található önkormányzati tulajdonú lakóépületek is, melyek közül több állapota annyira leromlott időközben, hogy lakhatásra alkalmatlanná vált, melyek fejlesztésével, megújításával a területek lakásállományának infrastrukturális javítása érhető el, csökkentve a szegregációs hatásokat.

➤ **A lakókörnyezet minőségének bemutatása a terület infrastrukturális ellátottságának (közművek, utak, járdák hiánya, illetve a meglévők állapota) és az egészségre káros környezeti tényezők meglétének feltárása.**

A városban belterületi gyűjtőutak nem találhatóak. A belterületi utak jellege kiszolgáló és lakóutak, melynek darabszáma 24. A kiépített utak hossza 8,7 km, átlagos szélessége 3,6 m, területe 31.300 m². A kiépítetlen utak száma 23 db, hossza 3,6 km, területe 11.300 m². A belterületi kiépített utak anyag szerint aszfaltút 2,7 km, átlagosszélessége 3,8 m, területe 10.200 m². A kő, keramit út hossza 300 m, területe 800 m². Az utótömörödő út hossza 5,7 km, átlagos szélessége 3,6 m, területe 20.300 m². A külterületi közutak száma 30 db, hosszuk 29,5 km, területük 74.100 m².

A közművek állapota alapjaiban megfelelő, de számos esetben az ivóvíz ellátás fejlesztése, a csapadékvíz-elvezetés fejlesztése szükséges.

A területek lehatárolását és bemutatását követően szükséges definiálni a fejlesztendő területek jövőképét.

A jövőkép meghatározásakor 2 út lehet járható a lemaradó területek számára:

- hosszabb távon felszámolásra kerül, vagy
- rehabilitáció segítségével integrálódik a településszövetbe.

A Projektben definiált 3 db szegregált terület teljes mértékben bevonásra kerül a tervezett fejlesztés vonatkozásában, ezáltal a teljes települést akcióterületnek

minősítjük. A projekt hosszútávú célkitűzésével összhangban a cél ezen szegregált területeken élők integrálása mind társadalmi, mind munkaerő-piaci szinten.

3.2. Akcióterület kijelölése

A település egészének feltárása, a szegregátumok/szegregációval veszélyeztetett területek azonosítása és bemutatása után az akcióterület elemzése szükséges.

Az akcióterület Szabadszállás város teljes közigazgatási területe. **Jelen fejlesztési projekt keretében Szabadszállás településen 3 db szegregációval érintett terület azonosítható**; melyek a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen 35% feletti, és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt a KSH 2011. népszámlálási adatai alapján:

- 1. szegregátum** (Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)
- 2. szegregátum** (Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)
- 3. szegregátum** (Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)

Amennyiben a város rendelkezik Integrált Településfejlesztési Stratégiával (ITS), úgy szükséges bemutatni az ITS akcióterületi lehatároláshoz való illeszkedést a kiadott útmutató alapján. (Amennyiben nem illeszkedik, úgy annak bemutatása is szükséges. Ebben az esetben az ITS felülvizsgálatára van szükség, úgy, hogy támogató döntés esetén legkésőbb a projektfejlesztés végéig a projekt és az ITS illeszkedése biztosított legyen.)

A jelenleg létező és elérhető Integrált Településfejlesztési Stratégiához (ITS) részben illeszkedik a szegregátum elhelyezkedés, amely felülvizsgálatára szükség van, hisz a rendelkezésre álló ITS 2007-ben készült. Alapvető célkitűzés, hogy a támogató döntés esetén legkésőbb a projektfejlesztés végéig a projekt és az ITS illeszkedése biztosított lesz *(Frissítés: az ITS felülvizsgálatára 2018-ban megvalósult, a projekt és az ITS illeszkedése biztosított.)*

Az akcióterület egyértelműen jelölt, összefüggő (folytonos vonallal, utcanevekkel vagy telekhatárokkal lehatárolt) települési terület, amelynek fókuszában a

szegregált/szegregációval veszélyeztetett terület található és amely az akcióterületen belül tervezett összes fizikai jellegű beavatkozás megvalósulásának területét magában foglalja.

Mivel jelen projekt által lehatárolt akcióterület belterületen helyezkedik el, ezért a tervezett infrastrukturális fejlesztés keretében a fizikai beavatkozások végrehajthatóak.

A tervezett projekt akcióterületi lehatárolása teljes mértékben lefedi a szegregátum/szegregációval veszélyeztetett területek egészét Szabadszállás belterületén.

A település struktúrájából fakadóan megállapítható, hogy a projektbe akcióterületi lehatárolást érintve a szegregátum/szegregációval veszélyeztetett területen kívül nem kerülnek bevonásra, a településszerkezeti sajátosságokból fakadóan fizikai beavatkozás a tervezett a szegregátum/szegregációval veszélyeztetett területen kívül megközelíthetőség, ill. a közösségi funkciók elérhetősége érdekében nem szükséges.

A településen több szegregátum/szegregációval veszélyeztetett terület is található, melyek mindegyike bevonásra kerül az akcióterület részeként, biztosítva az egyenlő esélyt a projektbe való bekerüléshez, ezáltal megvalósítva a teljes diszkrimináció mentes elérést a célcsoport részére. Ezáltal az akcióterületnek része lesz olyan terület, amely nem szegregált/veszélyeztetett.

Az akcióterületen található összes szegregátum és szegregációval veszélyeztetett terület jellemzőit az alábbi táblázat mutatja be részletesen:

Szegregátumok és az akcióterület jellemzői

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 <i>(Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)</i>	Szegregátum2 <i>(Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)</i>	Szegregátum3 <i>(Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)</i>
Lakónépesség száma (fő)	6093	53	56	165

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 <i>(Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)</i>	Szegregátum2 <i>(Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)</i>	Szegregátum3 <i>(Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)</i>
Lakónépességén belül 0-14 évesek aránya (%)	15,3	30,2	19,6	35,2
Lakónépességén belül 15-59 évesek aránya (%)	59,5	58,5	62,5	56,4
Lakónépességén belül 60-X évesek aránya (%)	25,1	11,3	17,9	8,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	25,9	64,5	54,3	51,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	8,3	0,0	2,7	1,2
Lakásállomány (db)	3002	23	25	51
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (db)	22,3	52,2	40,0	39,2
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	41,4	67,7	65,7	66,7
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel	14,9	51,6	42,9	40,9

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 (Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)	Szegregátum2 (Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)	Szegregátum3 (Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)
rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (%)				
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	54,5	32,3	32,4	32,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%)	44,8	58,8	57,1	58,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem (Fő)	6460	-	-	-
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)	46,2	70,0	66,7	71,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül (%)	57,9	66,0	62,5	73,9
Munkanélküliek aránya	13,0	44,4	42,9	27,9

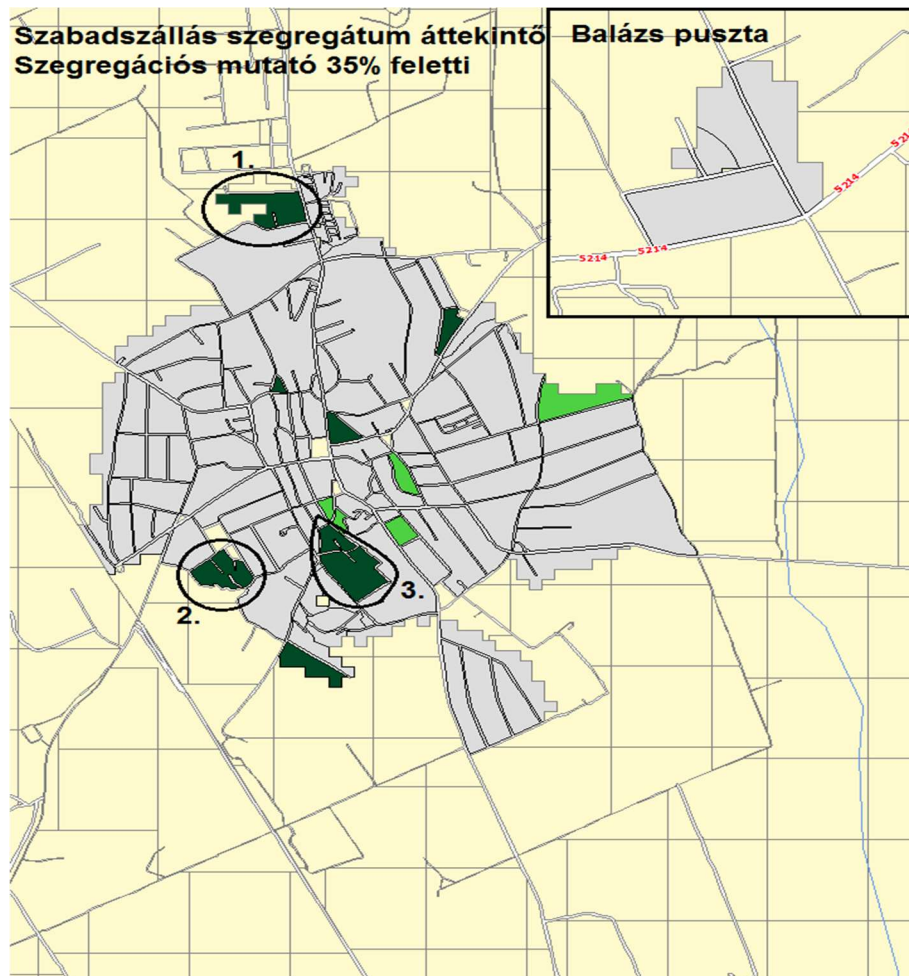
Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 (Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)	Szegregátum2 (Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)	Szegregátum3 (Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)
(munkanélküliségi ráta) (%)				
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (%)	7,5	5,6	23,8	16,3
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	17,6	37,5	33,3	39,1
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	9,5	56,3	9,5	8,7

Forrás: KSH adatszolgáltatás a 2011-es népszámlálás adatai alapján

A lakófunkciós tevékenységek az infrastruktúra-fejlesztési projektben kizárólag az akcióterületen belül, a szegregátumban/szegregációval veszélyeztetett területen valósulnak meg. A közösségi funkció fejlesztése azonban az akcióterületen belül egyéb területre is kiterjesztésre kerül – ezáltal biztosítva a széleskörű elérhetőséget -, de természetesen határozott célkitűzés a marginalizált - szegregátumban/szegregációval veszélyeztetett területen élő - közösségek életkörülményeinek és elérhetőségének javítása.

Az alábbi ábrák közül először egy olyan áttekintő térképvázlat látható, mely bemutatja az akcióterület elhelyezkedését (Akcióterület: Szabadszállás teljes közigazgatási területe), településen elfoglalt helyét. Azon belül láthatók az egyes szegregátumok elhelyezkedései (Szegregátum 1, Szegregátum 2, Szegregátum 3).

Áttekintő térképvázlat az akcióterületről és a szegregátumokról

Forrás: KSH adatszolgáltatás

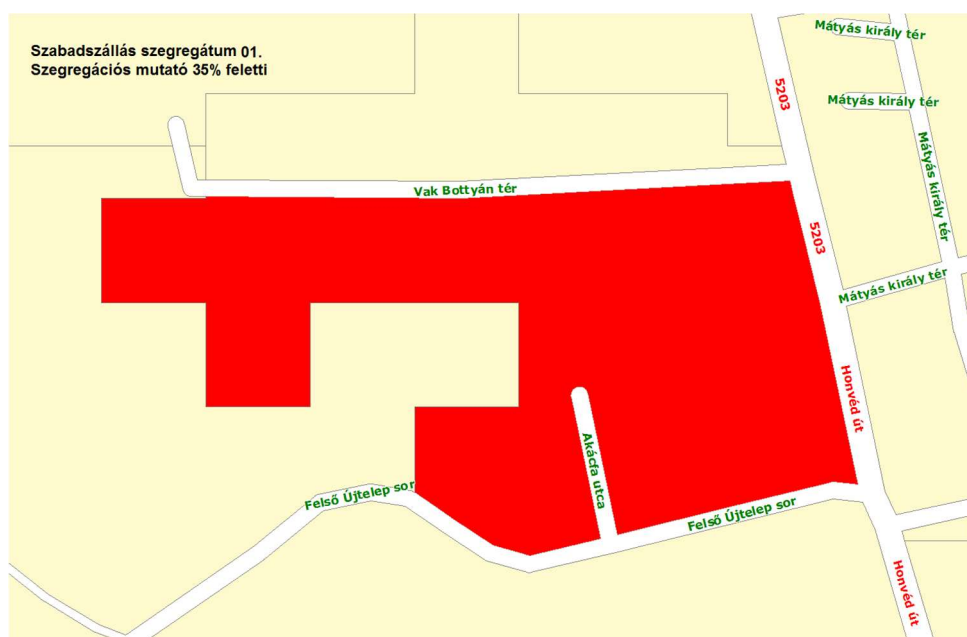
Az áttekintő térképvázlaton felül az egyes szegregátumok lehatárolását is szükséges térképen megjeleníteni, amely alapján azok területei egyértelműen definiálhatóvá válnak. Az áttekintő térképvázlaton a számozással ellátott zöld háttérű területek minősülnek szegregátumnak a kiadott módszertan és KSH adatok alapján, természetesen az ezen kívüli területek állapota sem megfelelő, sok terület hamarosan szegregációval veszélyeztetté válhat, a helyzet további romlásával. A folyamatok megállítása érdekében a teljes akcióterületet érintően szükséges olyan folyamatok elindítása, amely a demográfiai, lakhatási, életminőségi, foglalkoztatási körülmények javítását segíthetik.

Jelen fejlesztési projekt keretében Szabadszállás településen 3 db szegregációval érintett terület azonosítható; melyek a szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az

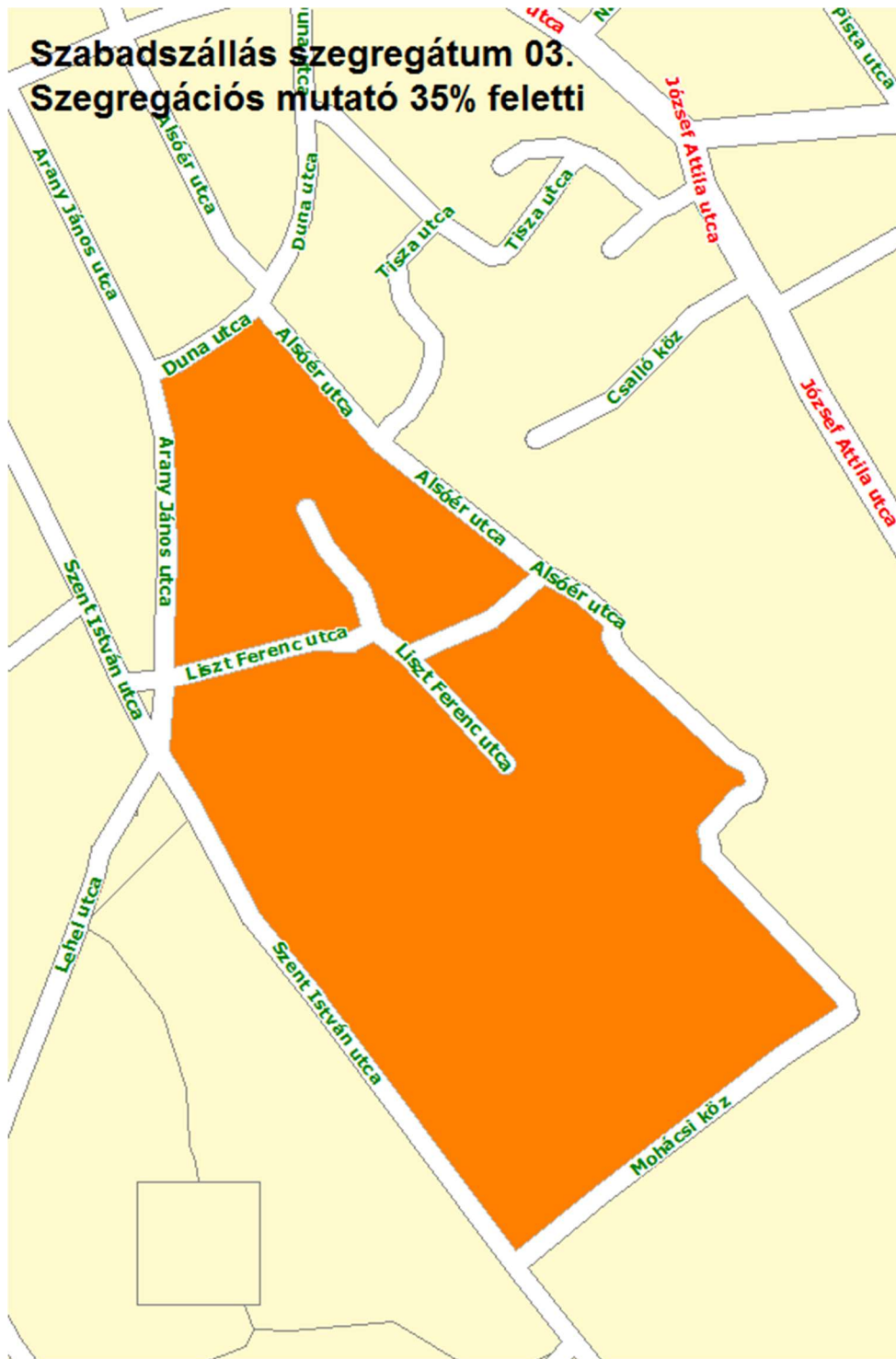
érintett területen 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt a KSH 2011. népszámlálási adatai alapján:

- 1. szegregátum** (Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)
- 2. szegregátum** (Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)
- 3. szegregátum** (Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)

Az 1. szegregátum térképes megjelenítése

A 3. szegregátum térképes megjelenítése

A 2. szegregátum térképes megjelenítése

Forrás: KSH adatszolgáltatás

Szabadszállás települése a TÁMOP-5.3.6 Komplex telep-program felhívásain támogatást nem nyert el.

3.3. Jogosultság igazolása

A Felhívás szerint az alábbi akcióterületek jogosultak támogatásra:

- Szegregált területek
- Szegregációval veszélyeztetett területek,
- A 2007-2013-as időszakban a ROP-ok keretében szociális célú városrehabilitációra támogatást nyert projektek akcióterületei, valamint a TÁMOP-5.3.6 Komplex telep-program felhívásain támogatást nyert városi projektek akcióterületei.

Az alábbiakban bemutatásra kerül, hogy a kijelölt akcióterület miként felel meg a fenti kategóriák valamelyikének, és a tanulmány mellékleteként az alátámasztó dokumentum is csatolásra kerül (KSH adatkérés, igazolás).

A projektbe bevont területek a KSH által elvégzett szegregációs elemzés alapján kerültek meghatározásra, amely a 2011. évi népszámlálás alapján történt. Ez alapján megállapítható, hogy az intézkedés keretében fejlesztendő akcióterületnek

a támogatási kérelem benyújtásakor legalább egy, a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 10. mellékletében foglalt kritériumoknak megfelelő szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területet tartalmaznia kell.

Ezen KSH elemzés alapján megállapítható, hogy Szabadszálláson azok az egybefüggő területek, amelyek megfelelnek a szegregációs mutatóknak, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt, 3 terület tekinthető.

Szegregációs mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül. A két kritériumnak **együttesen (vagyis személyenként)** szükséges teljesülnie.

Szegregációs mutató határértékei településtípusonként (KSH, 2011. évi népszámlálási adatok alapján)

Településtípus	Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke	Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke
Járászhely város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%
2000 főnél népesebb város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő mint 30%, de kisebb mint 35%
2000 főnél kisebb város	nagyobb egyenlő, mint 50%	nagyobb egyenlő mint 40%, de kisebb mint 50%

Forrás: TOP-4.3.1-15 felhívás

A település 2.000 főnél népesebb, nem járasszékhely település, a szegregációs mutató határértékei az alábbi táblázat szerint alakulnak.

**Szegregációs mutató határértékei Szabadszálláson
(KSH, 2011. évi népszámlálási adatok alapján)**

Mutató megnevezése	Szabadszállás összesen	Szegregátum1 <i>(Vak B. tér - Honvéd út - Felső Újtelep sor - belterületi határ)</i>	Szegregátum2 <i>(Kölcsey tér - Munkácsy M. u. - Kígyó u.)</i>	Szegregátum3 <i>(Duna u. - Alsóér u. - Mohácsi köz - Szent I. u. - Arany J. u.)</i>
Lakónépesség száma (fő)	6093	53	56	165
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	25,9	64,5	54,3	51,6
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	41,4	67,7	65,7	66,7

Forrás: KSH adatszolgáltatás

Mivel a városban található szegregált terület, ezért a projektben a szegregált terület/területek rehabilitációját célozza meg a fejlesztés.

3.4. Az akcióterület társadalmi, gazdasági, környezeti, valamint műszaki-fizikai, infrastrukturális jellemzőinek bemutatása, problémák feltárása

Mivel a fejlesztés középpontjában az akcióterület fókuszában álló szegregátum/szegregációval veszélyeztetett terület áll, és az ezen kívül eső infrastruktúrának minden esetben a szegregátum/veszélyeztetett terület elérhetőségét, deszegregációját kell szolgálnia, ebben a fejezetben főként a jogosultságot adó terület(ek) jellemzése szükséges. A helyzet bemutatása során olyan mutatókat használunk, amelyek alátámasztják a terület szegregációját/veszélyeztetettségét.

A fejlesztés fő céljának megfelelően - eltérő hangsúllyal - az alábbi témák bemutatására kerül sor:

➤ **Demográfiai helyzet: lakónépesség, korcsoportonkénti megoszlás (0-14 évesek aránya, 64-X évesek aránya, lakónépesség változása 1990-2011); a terület népsűrűsége; be- és elvándorlás mértéke; háztartások és a családok adatai, egyéb fontosnak ítélt adatok**

A település lakosaink száma a KSH adatai szerint 6.460 fő volt, amely az ezredforduló óta eltelt időszakban 4 százalékkal csökkent. 1970-ben Szabadszálláson még 7.924 fő élt, 1980-ban már csak 7.300 fő, és az azt követő két és fél évtized alatt a népesség további közel ezer fővel csökkent. A lakónépesség több mint tíz százaléka külterületeken él, ezek közül a legnagyobb Balázspuszta. A népességcsökkenés egyrészt a negatív vándorlási egyenlegnek, másrészt a népesség természetes fogyásának köszönhető. A vándorlási különbözet 2001 és 2005 között +7 fő volt a KSH szerint, és - 607 fő az önkormányzata szerint, míg az élve születések száma 325 fő, a halálozásoké 454 fő volt, így a természetes fogyás 131 főre - az önkormányzatadatai szerint 218 főre - adódott. A negatív egyenleg folytatódását mutatja a KSH 2007-es népességadata is, eszerint 2005 óta további 86 fővel csökkent Szabadszállás állandó lakóinak száma.

A népességfogyás megállításának szemmel láthatóan nincsenek külső tartalékai, mint ahogy például számos Budapest környéki kistelepülést a fővárosból kiköltözők töltenek meg. Szabadszállás környezetében nincs olyan nagyváros, amellyel

szemben lakóterületi és ingatlanpiaci előnyöket kínálhatna a település. A környező kistelepülések számára Szabadszállás viszont vélhetően nem képvisel számottevő vonzerőt. Az elmúlt öt évben Szabadszálláson 54 új családi ház épült, ezzel szemben csak 16 szűnt meg, így településen egyáltalán nem jellemző az az építési boom, amely egyebek mellett a budapesti agglomerációban jelentkezett az elmúlt években. Szabadszállás teljes közigazgatási területét vizsgálva egyelőre tetemes mennyiségű szabad terület áll rendelkezésre betelepülők fogadására, akár a város magterületén, akár a városból elágazó útvonalak mentén, akár a külterületi lakóterületeken (pl. Balázspusztán) lehetőség mutatkozna telkek kijelölésére – természetesen az érvényes szabályozási tervet figyelembe véve. A 164 km² (16.400 ha) területen a népsűrűség igen alacsony, a 2007. évi KSH adatok alapján 39,1 fő/km², amely mindössze a magyarországi átlagos népsűrűség harmada. Az alacsony népsűrűség a települési környezet állapota szempontjából kedvező, a településen jelenleg minden lakosra legkevesebb két hektár beépítetlen terület jut. A képet természetesen árnyalja, hogy Szabadszállás nyugati oldala a Kiskunsági Nemzeti Park területe, tehát itt akkor sem lehetne építkezni, ha erre igény mutatkozna.

Lakónépeség számának alakulása

Év	Fő	Változás
2007	6.713	100%
2008	6.646	99%
2009	6.616	100%
2010	6.536	99%
2011	6.469	99%
2012	6.447	100%
2013	6.445	100%
2014	6.442	100%

Forrás: KSH

Állandó népesség összetétele

Korcsort	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
Valamennyi korcsoportot érintően összesen	3319	3123	6442	52%	48%
0-14 éves	459	474	933	49%	51%
15-17 éves	108	116	224	48%	52%
18-59 éves	1787	1901	3688	48%	52%
60-64 éves	239	194	433	55%	45%
65 év feletti	726	438	1164	62%	38%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	1950	1276	152,8%
2008	1137	1094	103,9%
2009	1148	1036	110,8%
2010	1129	997	113,2%
2011	1125	962	116,9%
2012	1136	933	121,8%
2013	1134	935	121,3%
2014	1164	933	124,8%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az adatsorok alapján jól kirajzolódnak az elmúlt évek társadalmi, demográfiai folyamatainak következményei.

➤ **Gazdasági helyzet: termelő (mezőgazdasági, ipari) tevékenységet folytató vállalkozások**

Szabadszálláson az összlakosságnak mindössze 34,8 százaléka foglalkoztatott. Ugyanakkor az aktivitási ráta, amely a foglalkoztatottak és a munkanélküliek arányát méri a munkaképes korúakhoz viszonyítva 63,8 százalékos, amennyiben a 15-64 éves korcsoport létszámához viszonyítunk, és 55,5 százalékos, amennyiben a 15-74 éves korcsoport létszámához viszonyítunk. Ezek a mutatók valamivel jobbak, mint a magyar átlag, de alacsonyabbak, mint az európai aktivitási arányok.

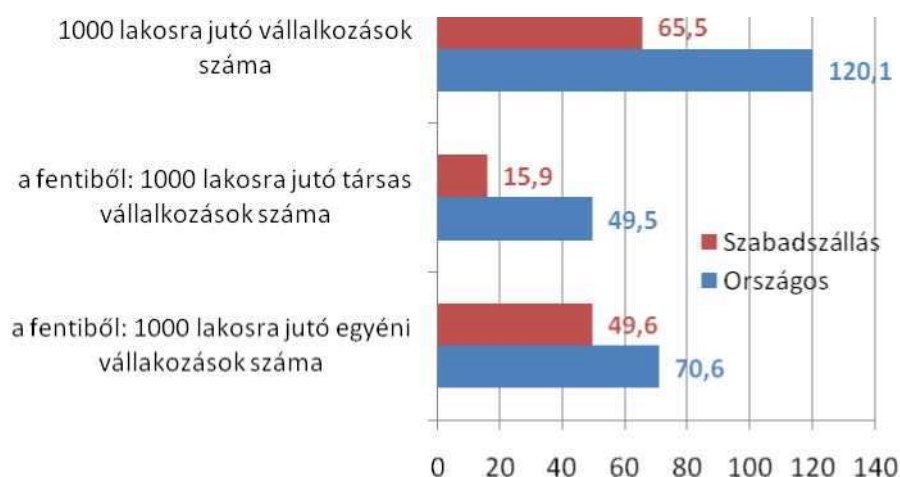
A magas munkanélküliségi ráta mögött három fő ok húzódik meg: az egyik a helyi gazdaság gyengesége, a másik a korábbi legnagyobb munkáltató, a szabadszállási honvédségi laktanya elmúlt években történt felszámolása, a harmadik a település kedvezőtlen földrajzi helyzete, amely korlátozza az ingázás lehetőségét.

Ahogy a korábbiakban már volt róla szó, megközelíthetőségét, nagyvárosoktól való távolságát tekintve Szabadszállás belső periféria, közúti összeköttetései gyengék, a közösségi közlekedés sebessége rendkívül lassú, és a Duna, mint „határfolyó” Szabadszállást igen „hatékonyan” szeparálja el az ország fejlettebb nyugati részeitől. Ennek ellenére van, és az elmúlt években egyre jelentősebb az ingázás, ezt mutatják már a 2001. évi adatok is, ugyanakkor az ingázás mesze elmarad más, kedvezőbb földrajzi helyzetű magyarországi települések arányaitól.

A magas munkanélküliség a viszonylag gyenge helyi gazdaságnak és a vállalkozások hiányának is köszönhető. Szabadszálláson 2005-ben 428 regisztrált vállalkozást tartott nyilván a statisztika, ennek háromnegyede egyéni vállalkozás volt. A regisztrált társas vállalkozások száma 104 volt, ebből a korlátolt felelősségű társaságok száma 36, míg a betéti társaságok száma 49 volt. Ezen felül néhány, zömmel mezőgazdasági tevékenységet folytató szövetkezet székhelye is a városban volt.

Szabadszállás vállalkozás-sűrűségét az alábbi ábra mutatja be, összehasonlítva az országos adatokkal.

Vállalkozás-sűrűség Szabadszálláson

Forrás: KSH

Az ábrából jól látható, hogy a településen a vállalkozás-sűrűség lényegesen elmarad az országos átlagtól, annak alig több mint a fele, és különösen alacsony a társas vállalkozások aránya, kevesebb, mint az országos átlag harmada. Ha a vállalkozások hiányát Szabadszállás speciális problémáival magyarázzuk, ez az elmaradás akkor is nagyon szembeszökő. Nem biztató az sem, hogy az elmúlt években a vállalkozások száma alig-alig emelkedett, sőt egyes években a statisztikai még csökkenést is regisztrált.

A város legnagyobb munkáltatói – a laktanya felszámolását követően – a városi önkormányzat, amely közel 200 főt foglalkoztat, és a Róna Szövetkezet (foglalkoztatott létszámáról nincs információ).

A kedvezőtlen vállalkozási mutatók felvetik a kérdést, hogy az Önkormányzatnak milyen mozgástere van a vállalkozási szektor dinamizálására.

➤ **Társadalmi helyzet: a társadalmi státusz meghatározása a lakosság szociális összetétele alapján**

A fejezetben a lakosság alapvető szociális problémáinak tárjuk fel, ill. egyéb fontosnak ítélt adatokat mutatunk be a kiadott módszertani útmutató rendelkezései alapján.

A szegregátumban élő lakosság többségében munkanélküli és iskolázottsága alacsony. További probléma, hogy gyakran több család vagy generáció lakik együtt kis helyen, és ebből (is) fakadóan a higiénés viszonyok nem megfelelőek.

Szabadszállás gazdasági helyzete kifejezetten kedvezőtlen, és a honvédségi laktanya bezárásával a legnagyobb foglalkoztató is eltűnt a városból. A munkanélküliség meghaladja a 10 százalékot, a vállalkozások száma alacsony, munkaerő-felszívó potenciáljuk gyenge. A város viszonylag fejlett kereskedelmi szolgáltató szektorral rendelkezik, de sem a kereskedelmi egységek, sem a szórványosan megjelenő turizmus nem teremtett tömeges számban munkahelyeket. Szabadszállás elhelyezkedése nem kedvez az ingázóknak, akik többnyire a Duna túloldalára kényszerülnek átjárni, vállalva a napi többórás buszozást. Mindezek alapján nem meglepetés, hogy a lakosság jövedelmi helyzete rossz, magas a szociális okokból segélyezetttek száma és a kifizetett segélyek összege.

A jövedelmek alacsonyak, kiterjedt az önkormányzati segélyezés. A lakosság szociális helyzetét jól nyomon lehet kísérni az önkormányzati segélyezés alakulásából, és ehhez pontos adatok is rendelkezésre állnak. A rendszeres szociális segélyben részesülők száma 2010 és 2016 között jelentősen megnőtt (a korábbi évek dinamikus növekedését követve), míg az átmeneti segélyben részesítettek száma is jelentősen megugrott. Ezek az adatok jól jelzik, hogy a jövedelmi és szociális viszonyok kifejezetten rosszak Szabadszálláson.

➤ **Munkaerő-piaci, foglalkoztatási helyzet**

A fejezetben a lakosság gazdasági aktivitás és iskolai végzettség szerinti összetételét, az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozók arányát, a tartós és nem tartós munkanélküliek arányát vizsgáljuk meg. A rendelkezésre

álló adatok egyértelműen alátámasztják a település már ismertett munkaerőpiaci, foglalkoztatási problémáit.

Az alábbi táblázatok az akcióterület foglalkoztatottsági, munkanélküli helyzetét mutatja be nemek szerinti bontásban és összesítve egyaránt.

A foglalkoztatottság adatai nemek szerinti bontásban

Férfi (fő)				
foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	együtt
1 234	183	745	719	2 881

Nő (fő)				
foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	együtt
997	149	1 269	797	3 212

Akcióterület összesen (fő)				
foglalkoztatott	munkanélküli	inaktív kereső	eltartott	együtt
2 231	332	2 014	1 516	6 093

Forrás: önkormányzati nyilvántartások alapján

A fentiek alapján megállapítható, hogy a teljes lakosság 25%-a eltartott, és az aktív munkaerő-piaci szereplők mindössze 36%-a áll foglalkoztatásban és vélhetően nekik is egy részük a mezőgazdasági idénymunka jelenti a főbb bevételi forrásukat, a betanított munkások között nagyságrendileg az érintett lakosság 55%-a munkanélküli vagy inaktív munkaerő-piaci státuszban van.

A fenti adatok tükrözik, ill. tovább árnyalják az akcióterületen lévő rossz általános foglalkoztatási helyzetet, és jól mutatják, a szegregációs folyamatok kialakulásának fő okait: az inaktivitást, a munkanélküliséget, amely értéke sajnos egyre nagyobb értéket mutat.

➤ Jövedelmi helyzet

A fejezet során elemezzük, megvizsgáljuk a segélyezettek arányát, a mutató alakulásának dinamizmusát.

Az alábbi táblázat az utóbbi évek alapján az álláskeresői segélyben részesülők számát mutatja be.

Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti lakónépesség száma	Segélyben részesülők (fő)	Segélyben részesülők (%)
2013	4.376	31	0,7%
2014	4.345	47	1,1%

Forrás: önkormányzati nyilvántartások alapján

Az álláskeresői járadékra jogosultak számát és alakulását az alábbi táblázat mutatja be, amely alapján némi pozitív tendencia jelei láthatók.

Álláskeresői járadékra jogosultak száma

Év	Nyilvántartott álláskeresői száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2009	531	191	36,0%
2010	507	199	39,3%
2011	469	90	19,2%
2012	478	141	29,5%
2013	443	184	41,5%
2014	358	132	36,9%

Forrás: önkormányzati nyilvántartások alapján

A helyzet pontosabb ismeretéhez szükséges még megmutatni a rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek számának évek szerinti megoszlását.

Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)	
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában
2009	161	3,63	n.a.	n.a.
2010	52	1,18	n.a.	n.a.
2011	69	1,57	211	44,99
2012	61	1,39	303	63,39
2013	39	0,89	338	76,3
2014	41	0,95	307	85,75

Forrás: önkormányzati nyilvántartások alapján

Az adatok alapján megállapítható, hogy alakosság jövedelmi helyzete nem kedvező, sokan szorulnak rendszeres vagy ideiglenes segélyre, szociális ellátásokra.

➤ **A környezeti értékek bemutatása**

Az akcióterületen az épített, illetve a természeti környezet nem tartalmaz olyan értékes alkotóelemeket, amelyek európai és nemzeti építészeti örökség, illetve a világörökség részét képezi, és jelenlétük összefüggésben van a tervezett fejlesztés megvalósíthatóságával.

Az akcióterületen jelentős kulturális vagy építészeti értékkel bíró helyi, vagy országos védettség alatt álló elemek is találhatóak (például a Polgármesteri Hivatal épülete), de Szabadszállás jellemzően egy tipikus alföldi kisváros építészeti képét mutatja, kevés emeletes épülettel, a városközponton túl jellemzően falusias településképpel. A település csak szórványos építészeti örökséggel és értékekkel bíró épülettel rendelkezik. Egyes középületek sürgős felújításra szorulnak.

A települési zöldterületek és zöldfelületek zömmel szintén rekonstrukcióra szorulnak, át kell gondolni az egykori csapadék szikkasztók, mára részben zárványterületté vált „lacák” területeinek, vagy a volt honvédségi laktanya területén (vagy korábban honvédségi használatban álló területeken) meglévő zöldfelületek további zöldterületi, közösségi hasznosításának lehetőségeit. A jelenlegi zöldterületek, zöldterületként hasznosított közösségi, aktív kikapcsolódáshoz kapcsolódó terei mind minőségi, mind mennyiségi paramétereiben elmaradnak a település méretéből adódó igényekhez. Hiányoznak a nagyobb egybefüggő területtel rendelkező, megfelelő növényzettel kialakított és gondozott, közösségi funkcióval megtölthető zöldterületek.

További hiányosságként jelentkezi a játszóterek mennyiségi és minőségi állapota. A település kevés játszótérrel rendelkezik, azok állapota is jelentősen leromlott. A játszóterek mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges tehát, lehetőleg a zöldterületek fejlesztésével egybekötve, ahol a szabadidő aktív eltöltésére alkalmas területek jöhetnek létre a lakosság nagy spektrumát bevonva.

➤ **A környezeti károk bemutatása és feltárása**

A terület környezeti károkkal nem érintett. A szegregátum környezeti kármentesítése ennek alapján nem merült fel.

➤ **Közbiztonság helyzete (pl. személy és vagyon elleni bűnesetek, bűnelkövetők száma)**

A kunszentmiklósi Rendőrőrhöz tartozó Szabadszállás területén az ismertté vált bűncselekmények száma 600 körül volt 2015-ben, mely az előző évekhez képest emelkedő tendenciát mutat. Ennek egyik oka, hogy a lakosság több esetben jelzett olyan típusú cselekményeket, melyeket korábban nem jelentettek be, illetve sajnálatosan a bűncselekmények számának emelkedése is az okok közé tartozik. Az ismertté vált bűncselekményeknek megközelítőleg 65%-át a vagyon elleni bűncselekmények, elsősorban a lopások adják.

A településen a Polgárőrség infrastrukturális körülményei rosszak, fejlesztése szükséges. Megalakult Szabadszálláson a Bűnmegelőzési Egyesület, a szervezet a rendőrséggel együttműködve a közbiztonsági helyzetének javításán, valamint a prevención munkálkodik.

A Kunszentmiklósi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Szabadszállási Rendőrőrsének tájékoztatása alapján az elmúlt években a családi viszályok miatti rendőrségi riasztások száma egyre magasabb értéket mutat. A családi viszályok nagy része a szegregált területeken jelentkezik, ahol a közbiztonság helyzete sajnos nem túl kedvező.

Családi viszályok miatti intézkedések

Év	Rendőrök riasztása családi viszályhoz	Tényleges feljelentések száma	Vádiratok száma
2011	9	3	3
2012	18	5	3
2013	21	5	4
2014	23	9	9

Forrás: Szabadszállási Rendőrőrs

A településen térfigyelő kamerarendszer működik, azonban a kamerák száma kevés, így a rendszer csak néhány területet érintően tudja biztosítani a közbiztonság növelését. A rendszer bővítése, a megvédendő területek részarányának növelése hosszú távon indokolt a jobb közbiztonsági helyzet megteremtése érdekében.

➤ **Lakáshelyzet**

A projekt által lehatárolt szegregált területek a település periférikus területén helyezkednek el, ahol jellemzően gondozatlan és elhanyagolt a (lakó)környezet, többségében hiányos a közművesítés. Az utak nem mindegyike szilárdburkolatú és pormentes út, amely a közlekedést elsősorban az esős őszi – tavaszi, valamint a téli időszakban nehezíti. Az itt található lakóépületek műszaki állapota nem a mai kornak megfelelő állapotú, a komfortfokozat elmaradott színvonalú (sok a komfort nélküli lakás is). Jellemző továbbá, hogy romos, elhagyatott lakóépületek is nagy számban előfordulnak, illetőleg a telekhatárokon nincsenek kerítések.

További jellemző, hogy az épületek életkora magas, ezáltal folyamatos állagromlás tapasztalható és gyakori, hogy nem csak a lakóépületet használják lakásként.

Az akcióterület lakáskörülményei vegyes képet mutatnak. A lehatárolás alapján a lakáskörülmények megfelelnek egy hagyományos kisváros beépítési jellegének. Találhatóak itt többlakásos és egylakásos lakóépületek egyaránt. A lakások tulajdonviszonyai vegyesek, döntően magántulajdont képviselnek, de megjelenik az akcióterületen az önkormányzati és állami tulajdon egyaránt.

A szegregátumokban, azok kis méretéből adódóan a helyzet kevésbé differenciált. Az ott található közel 100 db lakóépület közül a szegregátum elhelyezkedésétől függően találhatóak döntően többlakásos és döntően egylakásos területek is. Fontos megjegyezni, hogy a rendelkezésre álló adatok lakóépületre vonatkozóan álltak rendelkezésre. A lakóépületeken belül sok esetben több lakóegység is található, a többlakásos jelleg miatt.

A lakások komfortfokozata is igencsak vegyes képet mutat, azonban általánosságban a komfortfokozat javítása, növelése elengedhetetlen feladat.

A területeken található önkormányzati tulajdonú lakóépületek is, amelyek közül több állapota annyira leromlott időközben, hogy lakhatásra alkalmatlanná vált, melyek fejlesztésével, megújításával a területek lakásállományának infrastrukturális javítása érhető el, csökkentve a szegregációs hatásokat.

További probléma, hogy az állattartási körülmények sem megfelelőek, amely újabb higiénés problémákat vetnek fel. Ezzel szemben a település egyéb részei a mai Magyarországnak megfelelő kulturált és rendszeresen karbantartott és elvárható színvonalú életminőséget biztosít az ott élők számára.

➤ **Közigazgatási és közösségi szolgáltatásokat nyújtó közcélú létesítmények jelenléte: (pl. hiányzó kapacitások, építendő vagy felújítandó épületek meghatározása).**

Az akcióterület közcélú létesítményeinek jelenléte megfelelő, ellátják a lakosság felmerülő alapvető igényeit.

A közigazgatáshoz, illetve közösségi szolgáltatásokhoz kapcsolódó épületek a szegregátumban nincsenek, és a település nagysága nem indokolja ezeknek az építését, ezen intézmények a város központi területén megtalálhatóak és elérhetőek mindenki számára.

- **Az akcióterületen belüli és az akcióterületet feltáró (akcióterületen kívüli) meglévő közlekedési hálózat helyzete:** (pl. közlekedési szempontból problémás területek; közösségi közlekedés jelenléte, problémái; parkolóhelyek száma, hiánya; az utak állapotának, forgalmi irányának vizsgálata)

Az egész akcióterületet vizsgálva a közlekedési helyzet vegyes képet mutat, de általában rossz az útminőség, infrastrukturális hiányosságok jellemzik a település közút-, járda- és kerékpárút hálózatait. A közlekedési kapcsolatok, az infrastruktúra fejlesztése szükséges tehát az egész akcióterület vonatkozásában. A helyzet hasonló képet mutat a szegregátumok vonatkozásában is.

Összességében kijelenthető, hogy Szabadszállás szegregált területeinek környékén a közutak állapota rossz, általában keskenyek, és sok a nem szilárd, pormentes burkolatú út. Ezeken a területeken a közterületen parkolóhelyek nincsenek.

A helyközi közösségi közlekedés elérhető, azonban helyi közösségi közlekedés nincs a településen.

Általánosságban igaz a kijelentés, hogy az utak keskenyek, így sok az egyirányú út a településen. A közlekedési infrastruktúra alapvető helyzete kapcsán a pormentesítés, a szilárd burkolattal való ellátás indokolt, valamint természetesen a folyamatos állagmegóvásra is fokozott figyelmet kell fordítani. A település jelentős infrastrukturális hiányosságokkal küzd, ideértve az úthálózat a járdák és a szegélyek állapotát.

4. IGÉNYFELMÉRÉS

A tervezett projektelemekhez, a közszféra, közösségi, valamint lakófunkcióhoz kapcsolódó fejlesztésekhez szükséges igényfelmérés elvégzése megtörtént, hogy a valós, helyi igényeken alapuló fejlesztés valósulhasson meg. Ennek érdekében kérdőíves felmérés, valamint egyeztető fórumok keretében kerültek felmérésre az érintett lakosság, releváns intézmények, civil szervezetek és gazdasági élet szereplőinek igényei.

A projekthez kapcsolódó igényfelmérés már a kiírt pályázati felhívás előtt elkezdődött, hisz egy olyan jellegű problémáról van szó, amelynek felbukkanása nem a közelmúltból ered, hanem jóval korábbi időszakra nyúlik vissza, és a település vezetése régóta próbál megoldás(oka)t találni. Az igényfelmérésben aktív szerepet játszottak a TOP-5.2.1 projektbe bevont konzorciumi partner (Alapszolgáltatási Központ) munkatársai és szakemberei, akik a városlakók hétköznapijainak mindennapos problémáit ismerve próbálják működőképes megoldásokkal segíteni a fejlesztéseket.

A tervezett fejlesztés szükségességét alátámasztó igényfelmérés és kihasználtsági terv funkció- és célcsoport orientált. Az igényfelmérés a létrehozandó funkciókra vonatkozik, amelyek nem azonosak a tervezett beavatkozás tevékenységeivel. Egy-egy funkció létrehozását / fejlesztését több beavatkozási tevékenység is szolgálhatja, illetve egy beavatkozási tevékenység több funkció létrehozását is eredményezheti.

Az igényfelmérés tervezése az alábbi módszertani szempontok szerint valósult meg:

1. Az igényfelmérést igénylő probléma, a vizsgálatra/felmérésre vonatkozó cél meghatározása, az igényfelmérés tervének elkészítése
2. Az információ típusra vonatkozó igény meghatározása (primer, szekunder; funkcióra vagy annak belső sajátosságaira vonatkozó)
3. Az információ szerzés módszerének eldöntése, a választás indoklása
4. Az igényfelmérés végrehajtásának előkészítése, a munkatársak felkészítése
5. Az adatok összegyűjtése (a felmérés elvégzése) a választott módszerrel / módszerekkel

6. Az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése
7. Az eredmények bemutatása, visszacsatolás a tervezett beavatkozás tervezési folyamatába

A fejlesztés indokoltságát az alábbiak támasztják alá:

1. Stratégiai szinten: a város (felülvizsgálatra szoruló) Integrált Településfejlesztési Stratégiája alapos helyzetelemzés során feltárta és alátámasztotta egy adott funkció szükségességét.
2. Felhasználói szinten: részletes igényfelmérés keretében mérésre kerültek az elsődleges felhasználók (a funkció végfelhasználói – lakosság, ill. azon belül a célcsoport) igényei, amelyek közvetlenül támasztják alá a fejlesztés szükségességét. Ezen felül, ezt kiegészítve a másodlagos felhasználók (intézményrendszeret működtető szakemberek- pl. kulturális intézmények, szociális intézmények) igényei is vizsgálatra kerültek.

Az igényfelmérés 2016. közepén készült. A helyzetelemzés alapján feltárt adatok egymáshoz való viszonyát, a regionális összefüggések vizsgálatát alapul véve több szempontú igényfelmérés készült. A célcsoport kiválasztása úgy lett megtervezve, hogy a megkérdezettek döntő többsége lehetőleg akcióterületi, azon belül lehetőleg szegregált területen élő lakos legyen.

A mintavételezés nem volt teljes körű ennek okai a következők:

- Az akcióterületen több, mint 6.000 fő lakik, akiknek egyenkénti megkeresése technikai nehézségekbe ütközik, továbbá az igényfelmérés hozadéka eltörpül a teljes körű igényfelmérés költségéhez képest.
- További problémát jelentett az igényfelmérés negatív hatásainak minimalizálása, tudniillik a megkérdezettek sok esetben „zaklatásnak vagy időrablásnak” értelmezik a jóhiszemű kérdezők rendkívül fontos és tanulságos munkáját, és így előre negatív előítéletek jelenhetnek meg a városrehabilitációs projekttel szemben, ez pedig korántsem kívánatos.

Felmerült a projektelemek célcsoportjainak teljes körű mintavételezésének gondolata is. Ebben az esetben a célcsoportok pontos meghatározása is kvázi lehetetlen, a felkutatásuk pedig csak aránytalan humán- és pénzügyi erőforrást igényelne. Nem is beszélve arról, hogy számos projektelem esetében a pályázó a fejlesztések hatásaként a hozzárendelt jelenlegi célcsoport bővülését várja.

Az igényfelmérés kiválasztott módszere

A személyes megkeresés rendkívül idő- és pénzigényes, továbbá módszertani kutatások szerint az eredményt befolyásolja a kérdező személye, azzal, hogy az adott kérdés igen-nem alternatíva-dimenziójában szimpátia esetén mérhetően eltolódik az igen felé, a sokszor azonnal kialakuló unszimpátia esetén pedig a nem felé. Mindezek miatt a felmérés szituációjának személytelenebb interperszonális aktusban kell létrejönnie. Az internetes kérdőív, bár gyorsan elemezhető, viszont életszínvonal, korosztály, érdeklődés szerinti csoportokat részesít előnyben, vagy zár ki a megkérdezhető köréből. Az előbbieket átgondolása után az a következtetés adódott, hogy hagyományos kérdőíves felmérésre épül a szükségletek feltárása.

A projekt előkészítési szakaszában megvalósított funkció- és célcsoport-orientált szükségletfelmérés célja az volt, hogy a lekérdezett kérdőívek, és az azokból levont következtetések segítségével ki tudjuk választani azokat a fejlesztési pontokat, amelyeket leginkább szükséges megvalósítani a projekt során, figyelembe véve a fejlesztendő városrész lakóinak igényeit és tapasztalatait. Az igényfelmérés a létrehozandó funkciókra vonatkozott, amelyek nem feltétlenül azonosak a tervezett beavatkozás tevékenységeivel. Az előzetes felmérés primer információgyűjtés keretében, kérdőíves módszerrel történt. A kérdőív 9 eldöntendő és 1 szabad válasz kifejtéses kérdést tartalmazott. Fentiekén túl sokan jelezték kérdésen kívül észrevételeiket és javaslataikat, amelyeket szintén érdemes fontolóra venni a jövőbeli fejlesztések tervezése során.

Célcsoport bemutatása

Az igényfelméréssel a város teljes helyi lakossága megszólításra került (6.460 fő) kortól, nemtől és érdeklődési körtől függetlenül, mivel a célcsoport kijelölése az akcióterületen élő lakosságra irányult. A mintavételi szándék a fentiek alapján teljes körű volt, azonban nyilvánvalóan a visszaérkező válaszok arányát tekintve és a fenti problémákra visszautalva, ez csak szándék szintjén tudott megvalósulni. A kutatásban a kérdőívekre 248-an válaszoltak. Ez az akcióterület lakosságának közel 3,83%-a.

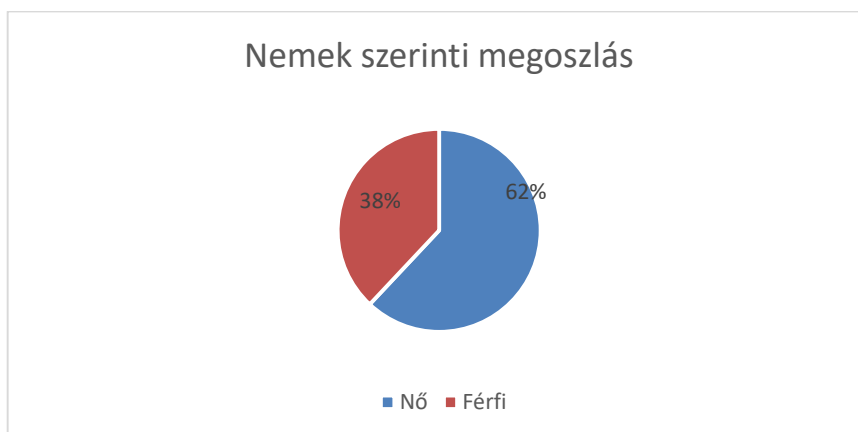
Igényfelmérés módszere

Az előzetes felmérés primer információgyűjtés keretében, kérdőíves módszerrel történt. A kérdőív 9 eldöntendő és 1 szabad válasz kifejtéses kérdést tartalmazott. Fentiekén túl, sokan jelezték kérdésen kívül észrevételeiket és javaslataikat, amelyeket szintén érdemes fontolóra venni. A kérdőívek kitöltése 2016. közepén zajlott, a kérdőíveket a lakosság az erre a célra kialakított standokon tudta elérni és leadni. Ezek az akcióterület frekventált helyein lettek elhelyezve, és olyan időpontok kerültek kiválasztásra, amelyek alkalmasak voltak a célcsoport minél szélesebb elérésére.

A válaszadók statisztikai jellemzőinek figyelembevétele

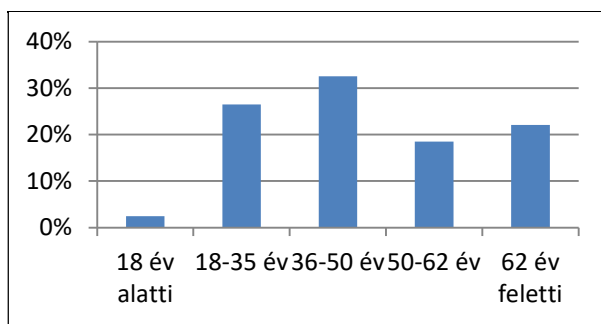
A kérdőívet kitöltő 248 személy közel kétharmada (62 %) nőnemű volt.

Válaszadók nemek szerinti eloszlása

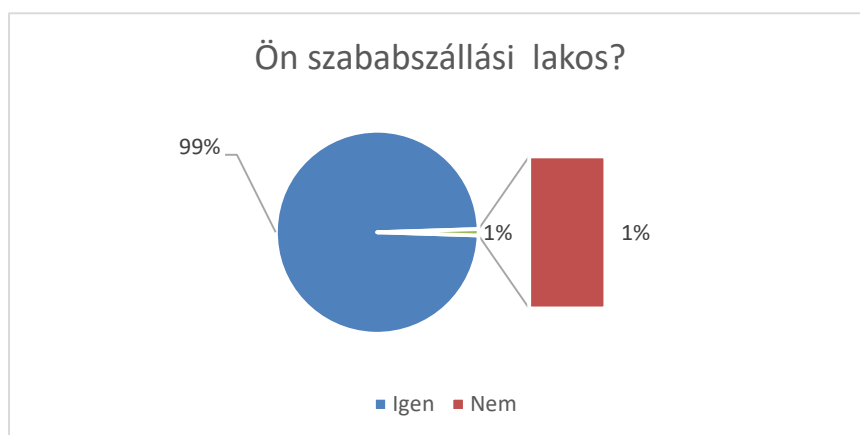
A kérdőíveket a 36-50 éves korosztály töltötte ki legnagyobb arányban (34 %), némileg megelőzve a 18-35 éves korosztályt (24%). Legkevésbé érdeklődő a 18 év alatti korcsoport volt (6%). Mindez az tükrözi, hogy elsősorban az ifjú- és középkorú lakosságnak szívügye a változás, változtatás, fejlesztés, ami valószínűleg abból adódik, hogy korukból és élethelyzetükből adódóan leginkább ők tudják használni és kihasználni a városrész különféle lakosságot kiszolgáló funkcióit (közlekedés, gyermeknevelés, munkába járás stb kapcsán).

Válaszadók korcsoport szerinti eloszlása

Az érintett lakosság közel 3,83 %-a kitöltötte a kérdőívet, amely jó aránynak mondható, tekintve, hogy ebben a városban sok az idős és a gyermek, akiknek aktivitása általában nem túl nagy, és az embereket a mai rohanó világban nehéz bevonni a kérdőíves válaszadásra, kérdőívek kitöltésére. Éppen ezért rövid, lényegre törő kérdőív lett kialakítva, ugyanis csak így volt esély arra, hogy az emberek egyáltalán nekikezdenek a kitöltésébe.

A válaszadók hovatartozásának eloszlása

A megkérdezettek nagy többsége szabadszállási lakos volt, a válaszadók 99%-a (246 fő) állandó lakcímmel rendelkezett a megadott válaszok alapján. A személyes kérdések alapján az is kiderült, hogy ezen a 99%-on belül 100 % akcióterületi lakos. A válaszadók 1%-a (2 fő) nem szabadszállási lakos, ők az igényfelmérés kapcsán épp a településen tartózkodó, átmenti jelleggel itt tartózkodó turisták voltak.

Elégedettség mutatók

A bérlakásállomány állapota elégtelen a településen, mennyiségi és minőségi fejlesztés szükséges a megkérdezettek döntő többsége alapján. A válaszadók 12%-a (30 fő) szerint a jelenlegi helyzet megfelelő, 80%-a (198 fő) szerint a bérlakásállomány mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges a településen, 8 % (20 fő) nem tudta megítélni a jelenlegi helyzetet, vagy nem kívánt állást foglalni a jelenlegi helyzet kapcsán.

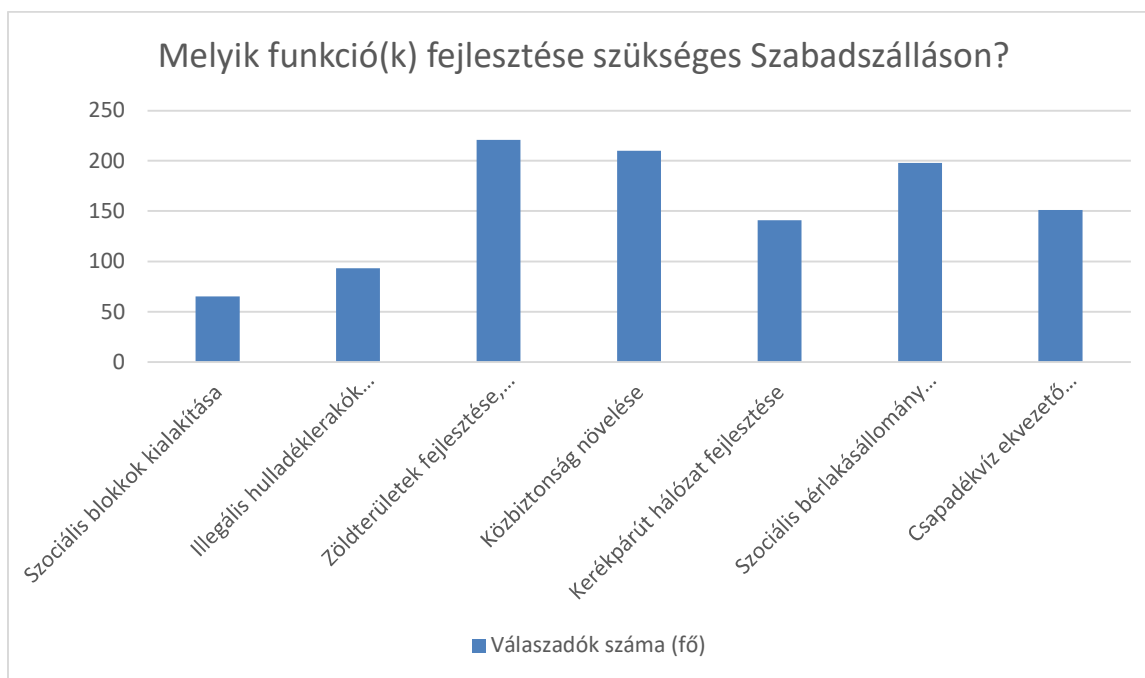

Az akcióterület legtöbb funkciója fejlesztésre szorul a megkérdezettek szerint. Megállapítható, hogy az itt élő lakosság több mint $\frac{3}{4}$ -e nem elégedett teljes mértékben a város zöldterület, rendezett közterület állapotával, a közbiztonság helyzetével és nagy részük a bérlakásállomány fejlesztését is fontosnak tartja. Legtöbben a zöldterületek, rendezett közösségi terek mennyiségi és minőségi fejlesztését (221 fő), a közbiztonság növelését (210 fő) tartják a legfontosabbnak, de sokan kiemelten fontosnak tartják a lakhatási funkciók (198 fő) javítását is.

A válaszadók szintén nagy hányada szerint felújításra, bővítésre szorulnak a fentiek felül a városi kerékpárúthálózati elemek, a csapadékvíz elvezető rendszerek, de az illegális hulladéklerakók felszámolása kapcsán is jelentős igények jelentkeztek.

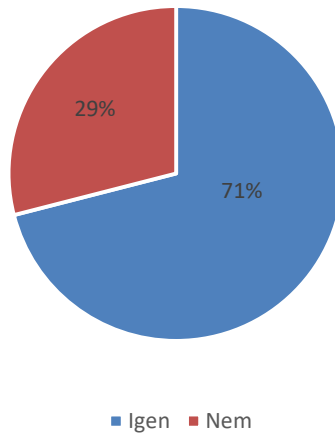
A kérdés egyértelműen rávilágított arra, hogy a zöld területek, közösségi terek közbiztonság javításával egybekötött fejlesztése fontos a helyi lakosok számára, amelyeken felül a bérlakások fejlesztése is kiemelt helyi feladatnak minősül.

A válaszadók elégedettségének megoszlása a fejlesztési igények tükrében

A lakosok nagy része egyetért a város leszakadó területeinek fejlesztésével, a területi egyenlőtlenségek csökkentésével. A válasz preferenciája talán azért nem lett kellő mértékű, mert sok esetben a válaszadók nagy része a szegregált területek fejlesztése kapcsán kizárólag a döntően roma lakosság által leszűkített területi egységekre gondol és nem a pályázati felhívás által lehatárolt szegregációs fogalmak mentén gondolkodott. (Megjegyzés: a városlakók gondolkodásmódján sokat segíthetnek a társadalmi kohézió erősítését célzó programok.)

Szükséges-e a település leszakadó, szegregált területeinek fejlesztése?

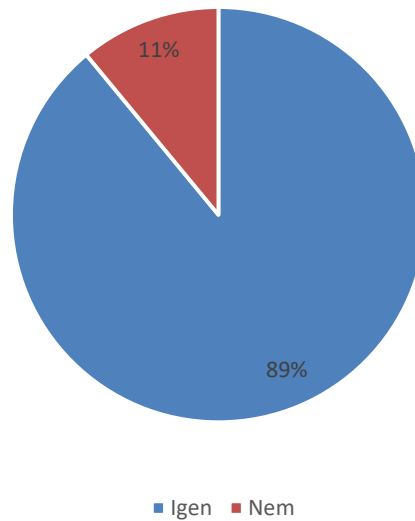
A válaszadók 71%-a szerint (176 fő) szükséges a leszakadó, szegregált részek fejlesztése, míg 72 fő szerint nem, amely értéket jelentősen árnyalja a fenti kiegészítés.

Fontos volt megvizsgálni a lakosság közösségi terek (zöldterületek, játszóterek, zárt közösségi terek) iránti igényét. A felmérés alapján megállapítható, hogy az igény jelentős. A válaszadók 89%-a számára (220 fő) fontos lenne a közösségi terek, zöldterületek, játszóterek fejlesztése.

A települési zöldterületek és zöldfelületek zömmel szintén rekonstrukcióra szorulnak. A jelenlegi zöldterületek, zöldterületként hasznosított közösségi, aktív kikapcsolódáshoz kapcsolódó terei mind minőségi, mind mennyiségi paramétereiben elmaradnak a település méretéből adódó igényekhez. Hiányoznak a nagyobb egybefüggő területtel rendelkező zöldtelek.

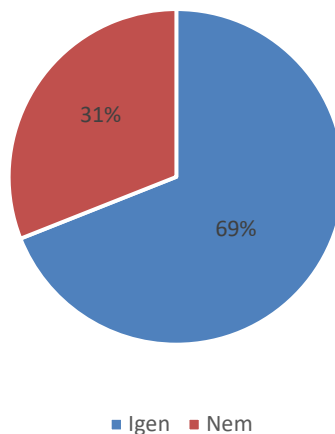
További hiányosságként jelentkezi a játszóterek mennyiségi és minőségi állapota. A település kevés játszótérrel rendelkezik, azok állapota is jelentősen leromlott. A játszóterek mennyiségi és minőségi fejlesztése szükséges tehát lehetőleg a zöldterületek fejlesztésével egybekötve, ahol a szabadidő aktív eltöltésére alkalmas területek jöhetne létre a lakosság nagy spektrumát bevonva.

Szükséges-e a közösségi terek kialakítása, fejlesztése?

A kérdezőkkel folytatott beszélgetések alapján a nemre voksolók más fejlesztéseket preferálnának jobban, például az egészségügyi ellátó rendszer infrastrukturális állapotának javítását, vagy éppen a közutak fejlesztését.

Szükséges-e a hátrányos helyzetű lakosság számára olyan képzések, lehetőségek nyújtása, mellyel esélyt kapnak a felzárkózásra?

A megkérdezettek nagy része (171 fő) egyetért azzal, hogy a hátrányos helyzetű lakosság számára szinte az egyetlen lehetőség a piacorientált (szakmai) képzések, ESZA programok megvalósítása, amelyek segítségével a munkaerőpiaci

integrációjuk megvalósulhat, foglalkoztatási helyzetük javulhat. A felzárkóztatás elősegítéséhez szükséges képzések igényének vizsgálatához a megkérdezettek 69%-a (171 fő) támogatóan véleményezett, míg a válaszadók 31%-a számára ez nem jelent alternatívát. A válasz preferenciája talán azért nem lett kellő mértékű, mert sok esetben a válaszadók nagy része a szegregált területek fejlesztése kapcsán kizárólag a döntően roma lakosság által leszűkített területi egységekre gondol és nem a pályázati felhívás által lehatárolt szegregációs fogalmak mentén gondolkodott. (Megjegyzés: a városlakók gondolkodásmódján sokat segíthetnek a társadalmi kohézió erősítését célzó programok.)

A programok, képzési lehetőségek megvalósíthatóságának preferenciái is felmérésre kerültek, melynek eredményét az alábbi táblázat szemlélteti részletesen. A szempontokra 1-5 pont volt adható, ahol az 5 fejezte ki a legnagyobb preferenciát. A válaszok átlagolásra kerültek és ez adta meg az adott szempont átlagpreferenciáját.

Programok, képzési elemek preferenciaátlaga

Fejlesztési elem megnevezése	Átlagos preferenciaérték
Önmenedzselés és kompetenciafejlesztés	4,42
Sportolási alapismeretek	3,02
Az oktatáson kívüli fejlesztés erősítése	4,56
Adósságkezelési tanácsadás	3,15
Egészségfejlesztési ismeretek	4,10
Foglalkoztatás erősítése	4,72
Mezőgazdasággal kapcsolatos képzések, ismeretek bővítése	4,68
Mediációs és antidiszkriminációs programok	2,19
Bűnmegelőzés	4,48

Az elemek preferenciaátlaga is egyértelmű fejlesztési irányokat jelöl, amely alapján a kompetenciakezelés, a foglalkoztatás erősítése, az egészségfejlesztési

ismeretek, a bűnmegelőzés, az oktatáson kívüli fejlesztés erősítése kiemelt preferenciát élveznek a megkérdezettek körében.

A fejlesztéssel kapcsolatos ötletek, vélemények szabad kitöltésű rovatában is találhatóak voltak olyan megjegyzések, amelyek komoly segítséget jelenthetnek a jövőbeni fejlesztési elemek tervezése során, hiszen a területet elsődlegesen használók javaslatainak kezelése az igények megfelelő kielégítése szempontjából elemi érdek. Ezen javaslatok racionális kereteken belüli hasznosításával a lakosság tervezésbe való bevonása is megvalósul, az alulról jövő tervezés (bottom – up) módszerét erősítve.

Az igényfelmérés eredményeként megállapítható, hogy az akcióterület vonatkozásában a közterületek fejlesztése, a közbiztonság erősítése, a bérlakások fejlesztése kiemelten fontos a település életében. Megállapítást nyert továbbá, hogy a szegregált területek fejlesztése vonatkozásában a leghatékonyabb módszer ha egy általános kompetencia fejlesztést követően (mely olyan segítséget ad a résztvevőknek, ami teljesíthetővé teszi a szakmai képzések sikeres teljesítését) olyan OKJ szakmai képzésen vesznek részt a célcsoporttagok, amelyek a térség adottságaihoz legjobban illeszkednek és könnyen állásba kerülhetnek a végzést követően a résztvevők. A tervezett képzések segítségével akár meglévő, akár a későbbiekben alakuló vállalkozásoknál kaphatnak állást a projektben résztvevők, az önállóbbak akár saját vállalkozást alapíthatnak.

5. CÉLOK ÉS BEAVATKOZÁSOK KIJELÖLÉSE

5.1. Célok meghatározása

A helyzetelemzés és igényfelmérés megállapításai alapján az akcióterület fejlesztéseinek célját, rész céljait az alábbiakban foglaljuk össze:

ÁTFOGÓ ÉS SPECIFIKUS CÉLOK
ÁTFOGÓ CÉL
A tervezett projekt átfogó célkitűzése az akcióterület komplex megújítása, a szegregátumban élő személyek komplex munkaerő-piaci felzárkóztatásával, lakhatási és rekreációs/közösségi feltételek és funkciók javításával, bővítésével, a közbiztonság növelésével. A cél a kapcsolódó ESZA elemek megvalósításával együtt, hogy a szegregátumban élő személyek önálló teljeskörű életet legyenek képesek élni, aktív tagjaiként a társadalomnak hozzájárulva a felelős hozzáadott érték előteremtéséhez.
SPECIFIKUS CÉLOK
Élhető, szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas terek létrehozása, fejlesztése az életminőség növelése érdekében
Közbiztonság növelése a Polgárőrség infrastrukturális hátterének fejlesztése segítségével
Bérlakásállomány fejlesztése a lakhatási feltételek javítása érdekében
Települési hiányzó infrastrukturális feltételeinek javítása, fejlesztése
A kapcsolódó ESZA elemek segítségével a projektben résztvevő célcsoport tagok képesek legyenek önálló életvitel megvalósítására. Fontos célkitűzés, hogy az alap kompetencia fejlesztés során kialakul az életen át tartó tanulási készség, amely hozzájárul a fenntartható fejlődéshez.

5.2. Tervezett beavatkozások bemutatása

Szövegesen bemutatjuk, hogy az egyes beavatkozások milyen módon, illetve milyen lépésben, logika mentén járulnak hozzá a fentiekben jelezett célok eléréséhez.

A fejezetben kizárólag az akcióterületet érintő, a TOP-4.3.1-15 kiírás során megvalósítandó fejlesztési elemek bemutatása valósul meg, a kapcsolódó ESZA típusú „soft” elemeket a TOP-5.2.1-15 felhívás keretében elkészült Projekt előkészítő tanulmány mutatja be részletesen. A két projekt egymástól elkülönítve került benyújtásra, azonban tartalmuk erősen összefügg és együtt képesek igazán megvalósítani a szegregált területek fejlesztését. A TOP-5.2.1-15 kiírás során 2016 közepén benyújtott „Komplex programok Szabadszálláson a társadalmi együttműködés erősítéséért (TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00003)” megnevezésű projekt képzési, foglalkoztatási, tanácsadási és egyéb, a társadalmi felzárkózást és kohéziót erősítő programjaihoz illeszkedve a TOP-4.3.1-15 kiírás kapcsán az akcióterület infrastrukturális állapotának fejlesztése valósul meg, így a két program szinergikus hatásait kihasználva egy összetett programot bonyolítunk le, amely komplex módon próbálja kezelni a felmerült problémákat és igényeket.

A TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00003 projekt konzorciumi formában valósul meg az Alapszolgáltatási Központ bevonásával. A TOP-4.3.1-15 kiírás keretében megvalósított projektet ezzel ellentétben nem konzorciumi formában valósítjuk meg.

A tervezett beavatkozásokat (megvalósítási helyszín, illeszkedés a Felhíváshoz, szakmai tartalom összefoglalása, a megvalósítás tervezett ütemezése és költségvetése) az alábbiakban részletezzük:

1. Tevékenység	Szociális bérlakások fejlesztése, megújítása
Tevékenység gazdájának megnevezése:	Szabadszállás Város Önkormányzata
Tevékenység megvalósításának helyszíne:	Szabadszállás 2185/4, 2255 hrsz területek, amelyek az 1-es számú szegregátumban találhatóak (Vak Bottyán utca)
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez:	A pályázati felhívás 3.1.1 Önállóan támogatható tevékenysége alapján támogatható a modern szociális bérlakások kialakítása, komfortosítása érdekében önkormányzati kizárólagos tulajdonában álló, vagy a fejlesztés eredményeként kizárólagos tulajdonába kerülő szociális bérlakások korszerűsítése céljából energiahatékonyság javítással egybekötött megújítása.
Tevékenység szakmai leírása:	A lakófunkciós fejlesztések kapcsán megállapítható, hogy jelenleg is nagy igény van a szociális bérlakások fejlesztésére, így a tervezett fejlesztés kihasználtsága teljes körűen biztosított. A lakások a jelenlegi műszaki állapotuk miatt nem lakottak, életveszélyesek. A projektben így kiköltöztetés nem valósul meg. A lakások lakhatóvá tételével, azok önkormányzati szociális bérlakáspályázat útján kiadhatóvá válnak, amely lakásokra jelenleg is hatalmas igény jelentkezik és állandó megkeresések érik az önkormányzatot. A 14 db lakás

1. Tevékenység	Szociális bérlakások fejlesztése, megújítása
	<p>kapcsán tehát biztosítható a 100%-os kihasználtság hosszú távon.</p> <p>Az ingatlan Szabadszálláson, a Vak Bottyán utcában található a sportpálya és a Helyőrségi Klub épülete között. A földszint + emelet kialakítású, alacsony hajlásszögű tetővel fedett épület korábban a Honvédség tulajdonát képezte és nőtlen tiszti lakások voltak kialakítva benne. Az épület évek óta lakatlan, lakásai üresek. Kerítéssel csak részben körülkerített, ennek következtében a használható építőanyagokat ismeretlenek széthordták. Mindössze a salakbetonból épült blokkos épület tartófalai, válaszfalai, lépcsője, bitumenes fedésű földeme, márványmozaik padlóburkolata maradt meg, valamint a központi fűtésnél használt két nagyobb acéltartály. Az épület sok helyen beázik, a vakolatok nagyrészt a blokkok csatlakozásainál megrepedeztek, az ázás következtében sok helyen lemállottak.</p> <p>A megújítás során a költségtakarékosság szempontját előtérbe helyezve kerültek a lakások megtervezésre. A földszinten a lépcsőháztól balra 2 x 3 db lakást azonos alaprajzi elrendezéssel, az emeleten a bal oldalon a földszinti 6 db lakással megegyező lakások, míg a jobb oldalon</p>

1. Tevékenység	Szociális bérlakások fejlesztése, megújítása
	<p>további 2 db lakás található. A lépcsővel szemközti egységben kap helyet az épület gépészeti helyisége.</p> <p>Az épület falazata külső oldalon 15 cm, a lábazat 12 cm hőszigetelést kap.</p> <p>A tervezett átalakítási és felújítási munkák nem járnak alapterület bővítéssel, nem járnak szerkezeti változtatással, ezért a munkálatok építési engedély nélkül elvégezhetők.</p> <p>Az önkormányzat legalább a fenntartási időszak végéig szóló határozott idejű lakásbérleti szerződést köt majd az akcióterületről beköltöző, érintett családokkal, azzal a lehetséges feltétellel, hogy a nem rendeltetésszerű használat, illetve a tartozás felhalmozás bérleti szerződésbontást von maga után.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága:	Az igényfelmérés alapján a bérlakások fejlesztése iránt jelentős helyi igény jelentkezett. Ennek részletes bemutatását a PET 3. fejezete vizsgálja, szemlélteti.
Megvalósítás tervezett kezdete:	2021. április
Megvalósítás tervezett vége:	2021. december
Tevékenység megvalósításának becsült költsége (bruttó Ft):	213.043.962,-Ft

2. Tevékenység	A Polgárőrség infrastruktúrájának fejlesztése
Tevékenység gazdájának megnevezése:	Szabadszállás Város Önkormányzata
Tevékenység megvalósításának helyszíne:	6080 Szabadszállás, Bajcsy-Zsilinszky u. 2., hrsz. 200/2
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez:	A pályázati felhívás 3.1.2 Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek B) Közbiztonság funkció a) pont: a közbiztonság javítását, a fejlesztések eredményeinek megőrzését szolgáló tevékenységek, a Polgárőrség épületének kialakítása, felújítása.
Tevékenység szakmai leírása:	Polgárőrség infrastruktúrájának fejlesztése: a Bajcsy-Zsilinszky utca 2., hrsz. 200/2 alatti épület önkormányzati tulajdonban áll, korábban óvoda működött benne, jelenleg használaton kívüli, üresen áll. A helyi védelem alatt álló épület felújításra szorul (a helyszín kiválasztásakor lényeges szempont volt az is, hogy a város építészeti örökségének egy fontos, de az utóbbi évtizedekben elhanyagolt eleme menthető meg, tölthető meg újra a város lakóit szolgáló funkcióval), de funkcionális kialakítása kedvező a Polgárőrség iroda jellegű használatához. Az épület méreteit tekintve (581,3 m ²) is megfelelő helyszín a Polgárőrség működési feltételeinek kialakításához (a nagyobb terek elrendezése a tervezett használatnak alapvetően megfelel, lényeges szerkezeti

2. Tevékenység	A Polgárőrség infrastruktúrájának fejlesztése
	<p>átalakítások nem szükségesek), a Polgárőrség önálló működését (és akár létszámának bővítését) teszi lehetővé. A beruházás műszaki tartalma: a felújítás során az épület szerkezeti rendszere nem változik, de az új rendeltetésnek megfelelően alaprajzi módosítások szükségesek, amely megszűnő és új válaszfalakkal, ill. új homlokzati nyílásokkal megoldható. A magassíkszint nagyobb tereinek elrendezése a tervezett használatnak megfelel, csak a vizesblokkoknál szükséges más beosztást kialakítani, a rendeltetéshez igazodó számú és típusú mosdót és WC-t alakítunk ki. A kúria jellegű épületrész alagsori szintje változatlan marad, csak a másik épületrészbe vezető belső lépcső kerül másik traktusba. Főbb beavatkozások: válaszfalazások, új nyílások kialakítása, falak vakolása, vakolatjavítás, festése, teljes padlóburkolat cseréje, nyílászárók javítása, cseréje, homlokzati (lapostetős épületrész) hőszigetelés 15 cm vastagságban, bádogos szerkezetek cseréje, fűtési rendszer korszerűsítése, gyengeáramú rendszerek kiépítése, stb.</p>
Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága:	Az igényfelmérés alapján a közbiztonság fejlesztése iránt jelentős helyi igény jelentkezett. Ennek részletes

2. Tevékenység	A Polgárőrség infrastruktúrájának fejlesztése
	bemutatását a PET 3. fejezete vizsgálja, szemlélteti.
Megvalósítás tervezett kezdete:	2021. április
Megvalósítás tervezett vége:	2021. november
Tevékenység megvalósításának becsült költsége (bruttó Ft):	118.322.114,-Ft

Az eredeti koncepció szerint a Városi Tűzoltóság épületét (Kálvin tér, hrsz. 8.) bővítettük volna azzal a céllal, hogy az épületben a Polgárőrség megfelelő helyet kapjon. Az épület három ütemben épült, az éppen aktuális igényeknek megfelelően alakították, bővítették, az ingatlan adottságai, beépítettsége miatt további bővítés csak magastető ráépítéssel lett volna lehetséges. Mivel – a tervezési felmérések szerint – az épület alapozása csak korlátozottan terhelhető, a felépítmény csak könnyűszerkezet lehet. Ebből a szempontból a tervezett bővítést (magastető ráépítés) kényszermegoldásnak is tekinthetjük, amely ugyan műszakilag megvalósítható és a tervezett célok, indikátorok elérését biztosította volna, de kompromisszumokkal járt volna a kialakítás (helyiségek kiosztása, magastető épített környezetbe történő illesztése, tűzoltóság és polgárőrség elkülönítése, az előírt számú parkolók és kerékpártárolók biztosítása, stb.) és az üzemeltetés, továbbá meggátolta, vagy legalábbis lényegesen megnehezítette volna a tűzoltóság esetleges fejlesztését, bővítését (amely a hosszútávú célok között szerepel), ill. a beruházás tervezett és indikatív ajánlat alapján valószínűsíthető költsége nem állt arányban egymással, ill. az elérhető eredményekkel, a kialakított funkcionalitással.

Az Önkormányzat ezért alternatív megoldásokat keresett. A megvalósítási helyszín és a műszaki tartalom megváltoztatását módosítási igény keretében kezeltük, amely módosítási igényt a Támogató 2021. április 27-én elfogadott. A Bajcsy-Zsilinszky utca 2., hrsz. 200/2 alatti épület önkormányzati tulajdonban áll, korábban óvoda működött benne, jelenleg használaton kívüli. A helyi védelem alatt álló épület felújításra szorul (a helyszín kiválasztásakor lényeges szempont volt az is, hogy a város építészeti örökségének egy fontos, de az utóbbi évtizedekben

elhanyagolt eleme menthető meg, tölthető meg újra a város lakóit szolgáló funkcióval), azonban funkcionális kialakítása sokkal kedvezőbb a Polgárórség iroda jellegű használatához. Az épület méreteit tekintve (581,3 m²) is sokkal kedvezőbb helyszín a Polgárórség működési feltételeinek kialakításához (a nagyobb terek elrendezése a tervezett használatnak alapvetően megfelel, lényeges szerkezeti átalakítások nem szükségesek), az eredeti tervekhez képest sokkal több lehetőséget rejt, a Polgárórség önálló működését (és akár létszámának bővítését) teszi lehetővé.

Ez a megoldás tehát a Polgárórség megfelelő, az eredetileg tervezett állapotnál lényegesen jobb infrastrukturális alapjait biztosítja, miközben a szolgáltatás későbbi bővítésére is lehetőséget ad, továbbá hozzájárul a város épített örökségének megóvásához, használhatóságához. A módosított megvalósítási helyszínen megvalósuló beruházás nem engedélyköteles.

A módosítás következtében a hatályos Támogatási Szerződés szerinti 282,89 m² helyett a „Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (CO39)” indikátor értéke 581,3 m²-re változott.

3. Tevékenység	A szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció
Tevékenység gazdájának megnevezése:	Szabadszállás Város Önkormányzata
Tevékenység megvalósításának helyszíne:	6080 Szabadszállás, hrsz. 2194/26 (Mátyás király téri közpark)
Illeszkedés a felhívásban meghatározott támogatható tevékenységekhez:	Felhívás 3.1.2 Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek D) Egyéb kapcsolódó fejlesztések c) pont: közterek, parkok, játszóterek, települési zöldfelületek felújítása, bővítése, kialakítása, minőségi utcabútorok elhelyezése, kapcsolódó eszközbeszerzés

<p>3. Tevékenység</p>	<p>A szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció</p>
<p>Tevékenység szakmai leírása:</p>	<p>A fejlesztéshez kapcsolódóan a környezeti infrastruktúra hiányosságainak megoldása mellett a helyi társadalmi kohézió erősítésére, a szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas közösségi tér jön létre zöldterület fejlesztéssel, játszótér építéssel, környezetrendezéssel.</p> <p>A megvalósítási helyszín Szabadszállás belterületének az északi részén található, a PET-ben 1. sz. szegregátumként azonosított (és a lakófunkciós fejlesztések helyszínéként kijelölt) terület közvetlen közelében (a két területet gyakorlatilag csak a Honvéd út választja el egymástól).</p> <p>A tervezési terület a 2194/26 hrsz-on fekvő közpark alapterületéből 15.000 m² nagyságú zöldfelület, amely a park hosszított téglalap központi felületét és a hozzá kapcsolódó északi nyúlványterület egy részét foglalja magában.</p> <p>A terület a hajdani laktanya tiszti lakótelepének központi tere. Az 50-es években kialakult park szép növényállománnyal rendelkezik, de a hiányos fenntartás következtében mára leamortizálódott, miközben a környező épületek is új funkciót kaptak.</p> <p>A terület megújításával és környezetének térrendezésével, zöldterület</p>

<p>3. Tevékenység</p>	<p>A szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció</p>
	<p>fejlesztésével egy élhető közösségi tér jön létre, amely iránt jelentős helyi kereslet jelentkezik. A jó adottságokkal rendelkező park értékeit megtartjuk, azok kiegészítése, fejlesztése a célunk, ennek keretében a szabadidő eltöltésére alkalmasabb, nagyobb használati értékkel rendelkező tér kialakítását valósítjuk meg (játékszerek telepítése, sporteszközök felújítása és újak kihelyezése, tűzrakóhely, pihenőhely, közösségi tér, utcabútorok, zöldfelület megújítása, növénytelepítés, gyepfelújítás, stb.)</p> <p>A terület elhelyezkedése alapján (szegregátum közelében található) helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas tér lehet. A tér, közpark alkalmas lesz bűnmegelőzési és egyéb közösségi programok lebonyolítására is, amelyek segítségével a társadalmi felelősségvállalás a jövőben is növelhető.</p>
<p>Tevékenység iránti igény bemutatása, indokoltsága</p>	<p>Az igényfelmérés alapján a zöldterületek, a rendezett közterületek iránt jelentős helyi igény jelentkezett.</p> <p>A szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas területeket (parkok, játszóterek) lakossági igénye dominánsan jelentkezett. Az akcióterület zöldterületi ellátottsága nem megfelelő, a játszóterek</p>

3. Tevékenység	A szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció
	sem felel meg a mennyiségi és minőségi feltételeknek. Ennek részletes bemutatását a PET 3. fejezete vizsgálja, szemlélteti.
Megvalósítás tervezett kezdete:	2021. szeptember
Megvalósítás tervezett vége:	2021. november
Tevékenység megvalósításának becsült költsége (bruttó Ft):	22.260.204 Ft

A „Szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció” projektelem megvalósítási helyszínének megváltoztatása tárgyában módosítási igényt nyújtottunk be (eredeti helyszín: 6080 Szabadszállás, hrsz. 762/40.), az új helyszín: 6080 Szabadszállás, hrsz. 2194/26.

Az eredeti koncepció szerint a Nagy-Laca elnevezésű terület rehabilitációját kezdtük volna meg a projekt keretében (a mintegy 7,5 ha összterület több ütemből álló komplex beruházásából az I. ütemet kívántuk megvalósítani). A megvalósítási helyszín megváltoztatását az alábbiak indokolták:

- a) A Nagy Laca Szabadszállás belterületének a középső-északi részén található, mély fekvésű, időszakosan vízállásos terület, egyedül az északi oldala közelíthető meg teljes egészében. A környezet rehabilitálását több lépcsőben láttuk célszerűnek megvalósítani, amelynek során egy nyílt vízfelületű tározó tó létesítésével, ill. az azt körülvevő zöldfelület rendezésével rekreációs tevékenységek helyszínévé válhatna a terület.

A tervezési / előkészítési szakaszban azonban nyilvánvalóvá vált, hogy a városvezetés jelenlegi stratégiai / városfejlesztési céljaihoz ez a komplex beruházás nem illeszkedik, többek között azért, mert a következő ütem(ek) finanszírozási hátterének biztosítása rendkívül bizonytalan, így féltő, hogy a projekttel megkezdett komplex beruházás nem valósulhatna meg a

tervezett formában, ebben az esetben pedig célszerűnek látszik olyan megvalósítási helyszínt választani, ahol önmagában is „teljes értékű” beruházás valósítható meg a Támogatási Szerződésben vállalt feltételek és kötelezettségek hiánytalan teljesítésével.

- b) A tervezési / előkészítési szakaszban az is egyértelművé vált, hogy a projekt másik két projektelemének (Szociális bérlakások fejlesztése, megújítása, ill. Polgárórség infrastruktúrájának fejlesztése) megvalósítási költségei jelentősen meghaladják az eredetileg tervezett költségkeretet, amelynek oka alapvetően a támogatási kérelem benyújtása, ill. a kivitelezők kiválasztására lefolytatott közbeszerzési eljárás között eltelt időszak alatt lezajló piaci folyamatok. Az építőiparban lezajlott költség- és áremelkedés azt eredményezte, hogy a műszaki tartalom részletes kidolgozásán túl a legnagyobb feladatot az jelentette, hogy összhangba hozzuk a megvalósítani tervezett műszaki tartalmat a projekt költségvetésében rendelkezésre álló költségkerettel, ill. a 2021 évi piaci árakkal. A Támogatási Szerződés 6. sz. módosítása során költségátcsoportosításokkal biztosítottuk az említett két projektelem finanszírozási háttérét, amelynek következtében a „Szabadidő hasznos eltöltésére, a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas terek kialakítása, közterület rehabilitáció” projektelem megvalósítására rendelkezésre álló keret jelentősen lecsökkent.

Az Önkormányzat ezért alternatív megoldást (hasonló adottságú területet) keresett, amellyel a vállalt célok és eredmények a rendelkezésre álló költségvetési keretből teljes mértékben megvalósíthatók, illetve amely jobban illeszkedik a városvezetés fejlesztési elképzeléseihez is.

A Mátyás király téri közpark hrsz. 2194/26 területen elhelyezkedő része megfelelő helyszín a projektelem megvalósítására. A tervezési terület a közpark alapterületéből 15.000 m² nagyságú zöldfelület, amely a park hosszított téglalap központi felületét és a hozzá kapcsolódó északi nyúlványterület egy részét foglalja magában. A terület, amely a városban található 1. sz. szegregátum (a Szociális bérlakások fejlesztése, megújítása projektelem helyszíne) közvetlen közelében helyezkedik el, a hajdani tiszti lakótelep központi tere volt. Az 50-es években kialakított park szép növényállománnyal rendelkezett, de a hiányos fenntartás következtében mára leamortizálódott (rendkívül gyenge, kopott gyepfelület,

gondozatlan faállomány, elvadult cserjeállomány, stb.), kevés játszóelem található (amelyek jelen állapotukban balesetveszélyesek, leváltásra szorulnak), a meglévő utcabútorok korhadtak, hiányosak, a meglévő sporteszközök felújításra szorulnak, stb.

Az ide tervezett beruházás keretében – az eredeti elképzeléshez és helyszínhez hasonlóan – kezelni tudjuk a város környezeti infrastruktúrájának hiányosságait, a helyi társadalmi kohézió erősítésére, a szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas közösségi teret hozunk létre zöldterület fejlesztéssel, játszótéri / rekreációs elemek és utcabútorok telepítésével, környezetrendezéssel, parkolók kialakításával. A módosított megvalósítási helyszínen megvalósuló beruházás nem engedélyköteles.

A parkot korábban a Magyar Honvédség tartotta fent, a terület jelenleg még a Magyar Állam tulajdonában és a Honvédelmi Minisztérium vagyonkezelésében van, de előrehaladott tárgyalások folynak a tulajdonjog Önkormányzatra történő átruházásáról, amelynek köszönhetően az ingatlan tulajdonjogának megszerzéséig a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala biztosítja az Önkormányzat számára az ingatlanhasználati jogot a projekt megvalósításához és az eredmények fenntartásához (Térítésmentes ingatlanhasználati szerződés keretében).

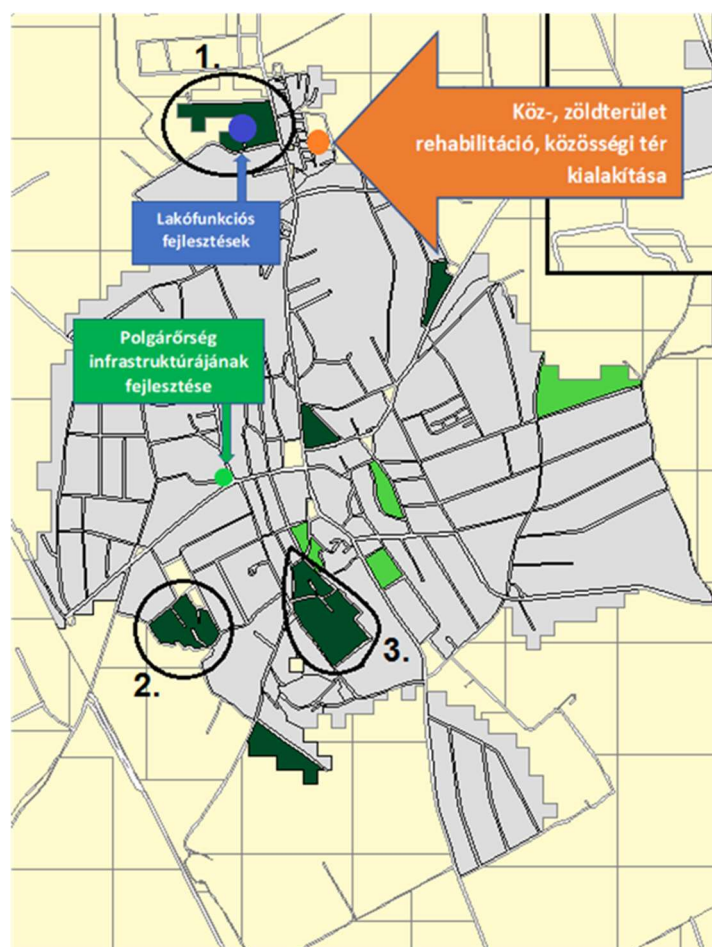
A fentiekben bemutatott, támogatható tevékenységként azonosított projektelemek megvalósítását a következő járulékos tevékenységek kísérik: projektmenedzsment, kötelező tájékoztatás és nyilvánosság biztosítása, műszaki ellenőrzés, tervezés, közbeszerzési szakértés.

A fejlesztések eredményeit, hatásait a hozzájuk kapcsolódó indikátorok mutatják be részletesen, melyek alapján látható, hogy a fejlesztés hatásai forrásarányosak az akcióterület vonatkozásában.

Indikátortábla – TOP 4.3.1-15

Monitoring mutató megnevezése	Cél dátuma	Indikátor célérték
Helyreállított lakóegységek városi területeken (db)	2022.01.31.	14
Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága (fő)	2022.01.31.	6 000
Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma (fő)	2022.01.31.	6 000
Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (m ²)	2022.01.31.	581,30
Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m ²)	2022.01.31.	15 000

A tervezett beavatkozások elhelyezkedése az akcióterületen belül

Forrás: Saját szerkesztés

Az egyéb tevékenységek költségeit a beruházás teljes költségvetésével együtt mutatjuk be. A teljes projekt elszámolható összköltsége bruttó 385.000.000,-Ft (ezt egészíti ki a projektelőkészítés bruttó 3.175.000 Ft-ot kitevő nem elszámolható költsége), amelyből az infrastrukturális beavatkozások költségei bruttó 353.626.280,-Ft-ot tesznek ki (részletesen ld. a lenti táblázatokban). Látható, hogy a költségvetés a pályázati felhívás előírásainak megfelel, hiszen a lakófunkciós fejlesztések nagysága meghaladja a minimálisan előírt 30%-os korlátot, és a 3.1.2. Önállóan nem támogatható, választható tevékenységek D) részében felsorolt egyéb kapcsolódó tevékenységek nem érik el a projekt összköltségének 40%-át.

TOP-4.3.1-15 Költségvetés

Megnevezés	Elszámolható költségek (Ft)		
	Nettó	ÁFA	Bruttó
I. Projekt előkészítés költségei	13 636 000	3 681 720	17 317 720
Projekt előkészítő tanulmány	2 500 000	675 000	3 175 000
Megvalósíthatósági Tanulmány	2 000 000	540 000	2 540 000
Műszaki dokumentációk költsége	6 136 000	1 656 720	7 792 720
Közbeszerzés	3 000 000	810 000	3 810 000
II. Beruházáshoz kapcsolódó költségek	278 445 890	75 180 390	353 626 280
Infrastrukturális beavatkozások költsége	278 445 890	75 180 390	353 626 280
III. Szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások	3 995 000	945 000	4 940 000
Kötelező nyilvánosság biztosítása	495 000	0	495 000
Egyéb műszaki szakértői szolgáltatások, hatósági díjak	500 000	135 000	635 000

Megnevezés	Elszámolható költségek (Ft)		
	Nettó	ÁFA	Bruttó
Műszaki ellenőrzés	3 000 000	810 000	3 810 000
IV. Projektmenedzsment költségek	9 116 000	0	9 116 000
Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása - munkabér	8 000 000	0	8 000 000
Projektmenedzsment személyi jellegű ráfordítása – foglalkoztatást terhelő adók, járulékok	1 116 000	0	1 116 000
ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK MINDÖSSZESEN:	305 192 890	79 807 110	385 000 000
Kedvezményezett nem elszámolható hozzájárulása a projekthez (projektelőkészítés költsége)	2 500 000	675 000	3 175 000
NEM ELSZÁMOLHATÓ KÖLTSÉGEK MINDÖSSZESEN:	2 500 000	675 000	3 175 000

A teljes projekt elszámolható költsége tehát bruttó 385.000.000,-Ft, ehhez kapcsolódnak a szintén a megvalósítás szakaszában járó TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00003 projekt beavatkozásai, illetve költségei (a projekt összköltsége bruttó 116.000.000,-Ft, így a Felhívás szerinti minimum 30%-os korlát betartása biztosított). A fenti elemek és a TOP-5.2.1-15 projekt lebonyolítása tehát egy komplex fejlesztést megvalósulását jelentik, megerősítve az akcióterület funkcionális ellátottságát és jelentős fejlődési lehetőséget kínál a szegregált területek és a területeken élők felzárkózására.

5.3. Tervezett tevékenységek illeszkedése a stratégiai dokumentumokhoz

A fejezetben bemutatjuk, hogy a projekt tevékenységek hogyan illeszkednek az ITS-hez, az Anti-szegregációs Programhoz, valamint a Helyi esélyegyenlőségi programhoz, továbbá Bács-Kiskun Megye Területfejlesztési Programjához.

A 2014. szeptemberében elkészült BÁCS-KISKUN MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA dokumentumban megfogalmazott 7 prioritáshoz az alábbiak szerint illeszkedik a kidolgozott fejlesztési koncepció:

Prioritások és illeszkedés:

1. prioritás Gazdaság- és foglalkoztatás élénkítés

A megvalósított komplex program (lakhatási és szociális háttér javításával, az ESZA elemek segítségével) egyértelműen hozzájárul a foglalkoztatás-élénkítéséhez. A kapcsolódó TOP-5.2.1-15 projekt elemei a foglalkoztatás javítását, a munkaerőpiacra történő be- vagy visszalépés segítségét, a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását célozzák, a helyi lehetőségeket figyelembe véve, döntően a szegregált célcsoportot érintve.

2. prioritás A vidék fenntartható fejlesztése

A megvalósított komplex program egyértelműen hozzájárul a prioritás következő célkitűzéseinek eléréséhez: a település népességmegtartó erejének és képességének fejlesztése, a vidéki települések életminőségének növelése (lakhatási funkció fejlesztése, társadalmi felzárkóztatás, közbiztonság növelése, közösségi tér kialakítása, a város vonzerejének erősítése, stb.).

3. prioritás A megyeszékhely integrált fejlesztése

A tervezett „megújuló kiskunsági táj” alprogramhoz kapcsolódóan a célcsoport tagok környezettudatos - és piacképes szakmai ismeretekkel rendelkezve támogatják a prioritás teljesülését (foglalkoztatási szint emelése, önfoglalkoztatás lehetőségeinek bővülése).

A tervezett ESZA programok egyértelműen hozzájárulnak az egyes prioritásban megfogalmazott gazdaságfejlesztési prioritási célkitűzésnek; hisz a szabad munkaerőpiacra kerülnek a korábban inaktív személyek.

6. prioritás Közösségek önszervező, öngondoskodó és együttműködési készségekkibontakoztatása

A komplex fejlesztési program kifejezett célja a társadalmi aktivitás növelése, a megtartó helyi társadalom kialakítása, támogatása, fejlesztése. Így például a közösségi funkciókat (is) betöltő területek fejlesztése során többgenerációs szabadidős teret hozunk létre, amely hatással van a társadalmi felzárkóztatást segítő, vagy éppen az iskolai lemorzsolódás megelőzését célzó programok megvalósítására is.

A gazdasági aktivitás növeléséhez elengedhetetlen az egyének, közösségek együttműködési készségének és hajlandóságának, valamint az egyéni képességeknek a fejlesztése.

A tervezett ESZA programok egyértelműen hozzájárulnak a prioritás célkitűzéseéhez, hisz a projektben résztvevők fejlődése best-practice elv mentén fog szinergikus hatást kiváltani, először szűkebb környezetükben; későbbiekben pedig a reményeink szerint a tágabb környezetben is.

A TOP-5.2.1-15 projekt keretében sor került az ITS felülvizsgálatára (helyzetelemzés aktualizálása friss adatok alapján, akcióterületi lehatárolás felülvizsgálata, fejlesztési tervek aktualizálása, stb.), így a komplex fejlesztési program illeszkedése a fejlesztési dokumentumhoz biztosított.

A fejlesztés illeszkedik a helyi esélyegyenlőségi program (HEP) céljaihoz, elveihez, hiszen a program fő céljai az alábbiak:

- Az élet valamennyi területén segítse a hátrányos megkülönböztetést és erősítse az egyes társadalmi csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, mely a kormány, az állam és az önkormányzati intézmények feladata.
- Segítse a fogyatékos személyek önálló életvitelét és a társadalmi életben való aktív részvételét.
- Biztosítsa a fogyatékossgal élők számára, hogy a város lakójaként ugyanazokkal a jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezzenek, mint mindenki más.
- Biztosítsa az egyenlő bánásmódról szóló törvény szerint a helyben élő, hátrányos helyzetű csoportok helyzetének javítását.

A tervezett beavatkozásokkal az egyenlőtlenségek csökkenhetnek, a hátrányos helyzetű csoportok (szegregált területek) fejlesztésével. A projektben megvalósuló akadálymentesítési tevékenységek során a fogyatékos személyek esélyegyenlősége is megvalósul. A település a program alapján kiemelten törekszik a hátrányos helyzetű lakosság (roma és nem roma származású egyaránt) foglalkoztatására, képzésekbe történő bevonásukba.

5.4. Tervezett tevékenységekhez kapcsolódó ESZA projekt (szoft programok) bemutatása

Elvárás, hogy az infrastrukturális fejlesztéseket szoft programok is kísérik, az alábbi - akcióterületek szerinti - nagyságrendben:

- az akcióterület szegregációval veszélyeztetett területet tartalmaz: a jelen konstrukcióban igényelt támogatás minimum 15%-a;
- az akcióterület szegregált területet tartalmaz: a jelen konstrukcióban igényelt támogatás minimum 30%-a.

Mivel az akcióterület szegregált területeket tartalmaz, ezért a jelen konstrukcióban igényelt támogatás minimum 30%-ának megfelelő költségvetésű szakmai programot állítottunk össze, ill. 116 millió Ft támogatást igényeltünk TOP-5.2.1-15 kiírásra benyújtott „Komplex programok Szabadszálláson a társadalmi együttműködés erősítéséért” című projektben. Az ott benyújtott pályázati dokumentáció részletesen bemutatja a megvalósuló ESZA elemeket, azok részletes tartalmát.

Jelen dokumentumban összefoglaló jelleggel mutatjuk be a kapcsolódó projektelemeket, amely bemutatás alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fejlesztések egymáshoz szorosan kapcsolódnak, és egymás hatásait kihasználva, szinergiában valósítják meg az akcióterület és azon belül egy-egy szegregációs terület, ill. a célcsoport tagjainak fejlesztését.

A projektbe a Szabadszállás területén található mindhárom szegregációval érintett területet bevontuk, ezért az akcióterületi kijelölést a teljes városi belterületre kiterjesztettük.

Figyelembe véve, hogy az adott (szegregált) területeken igen sok hátrányos helyzetű lakó él, elsősorban az ő problémáikra kell reagálnunk, a megvalósítandó ESZA elemek és infrastrukturális elemeknek egyaránt a hátrányos helyzetű

lakosság felzárkóztatását célozzák. A program kiemelt célja, hogy valóban hasznos segítséget nyújtson az adott területen élők számára, így feltétlenül biztosítson alkalmat a munkaerőpiaci ismeretek bővítésére mind a tanácsadási alkalmak, mind a nagyobb lélegzetvételű képzési programok alkalmával. Ahogyan a programokat is, ezt az akciótervet is két irányból kell megközelíteni. A fiatalok számára más jellegű akadályt jelent egy új (és egyben első) munkahely megtalálása, mint a középkorú lakosság számára, akik nem tudnak a megváltozott munka világában elhelyezkedni, így esetükben a munkaerőpiacra történő sikeres visszatérés a fókusz.

Szegregált területek (35%)	Szegregátum1	Szegregátum2	Szegregátum3
Lakónépesség száma (fő)	53	56	165
Lakónépességen belül 15-59 évesek száma (fő)	31	35	93
Összesen a 15-59 évesek száma a szegregátumokban (fő):	159		
Ennek 80%-a	127,252		

Forrás: KSH adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Tehát a KSH nyilvántartása alapján a 15-59 évesek száma a 3 érintett szegregált területen 159 fő, így a Felhívás előírásainak megfelelően minimum 127 főt vonunk be a projektbe a szegregált területekről.

Megvalósuló főbb projektelemek:

- folyamatos szociális munka (célcsoport tagok mobilizálása, bevonása a projektbe, egyéni fejlesztési tervek készítése, folyamatos mentorálás, stb.);
- önmenedzselés és kompetenciafejlesztés témakörű képzés;
- OKJ szakmai képzések (Intézménytakarító OKJ 31 853 05, Motorfűrészkezelő OKJ 21 623 02, Szociális gondozó és ápoló OKJ 34 762 01, Építő- és anyagmozgató gép kezelő (targoncavezető szakmairány) OKJ 32 582 02);

- munkaerő-piaci program (munka-, pálya- és álláskeresési tanácsadás)
- rendezvényszervezés (iskolán kívüli ifjúságsegítő programok, kerékpáros közlekedést népszerűsítő program, közösségépítő és fejlesztő tematikus rendezvények, fejlesztő tábor, bűnmegelőzést és közbiztonságot javító programok (bűnmegelőzési nap, bűnmegelőzési célú interaktív tájékoztatás fiatalok részére, nyomozó tábor);
- szociális tanácsadás (felkészítés az élethelyzet változásra, életvezetési tanácsadás, esélyegyenlőséggel és fenntarthatósággal kapcsolatos tanácsadás, törekvés az egészségfejlesztésre (mentálhigiénés és drogreprevenációs tanácsadás), kortárssegítő multiplikátor tanácsadás;
- jogi tanácsadás (szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, jogi ismeretek, ellátásokkal kapcsolatos információk, személyes és online felületen biztosított tanácsadás)

A tervezett programok, akciók minden esetben a fejlesztési célokhoz kötődnek, azok elérését szolgálják. A tervezett projektben nem szerepelnek olyan rendezvények, programelemek, amelyek a fejlesztésektől függetlenül is megrendezésre kerülnek (pl. nemzeti és egyházi ünnepekhez kapcsolódó események, vagy olyan rendezvények, amelyek a korábbi években is megrendezésre kerültek). A városvezetés hosszú távú tervei között azonban szerepel az az elképzelés, amely szerint a sikeres, eredményes, népszerű programelemeket (vagy azok egyes részeit) a település beépíti a rendezvénynaptárába, ill. a támogatott események közé.

5.5. Tervezett tevékenységek kihasználtságának bemutatása (kihasználtsági terv)

A kihasználtsági terv az igényfelmérésen alapszik, az igényfelmérés során feltárt problémákból, szükségletekből kialakított fejlesztési elképzelések tekintetében próbálja meg felmérni a jelenlegi helyzetet és a jövőbeli hasznosítási lehetőségeket, biztosítva ezzel a fejlesztési elképzelések fenntarthatóságon alapuló megvalósulását, a legjobb tekintetben vett hasznosítási lehetőségeit figyelembe véve. A kihasználtsági terv részletesen bemutatja és alátámasztja, hogy a tervezett fejlesztések tekintetében az alulhasznosítás veszélye nem áll fenn, azok sikeres megvalósítása indokolt és biztosított.

A városban sokrétű és tartalmas közösségi élet folyik, a szabadidős tevékenységek iránti igénye jelentős, azonban színterei szűkösek. A megújításra szoruló, a helyi társadalmi kohézió erősítésére, szabadidő hasznos eltöltésére rendelkezésre álló közösségi terek, zöldterületek, parkok tekintetében elmondható, hogy az akcióterületen nagy kiterjedésű, funkcionális szempontok szerinti kialakítású, megfelelő állapotú és gondozott közösségi zöldterület nem található, a meglévő területek mérete és minősége önmagában véve nem képes ellátni a település méretéből adódó igényeket.

Az igényfelmérésből kiderült, hogy a lakosság és a civil szervezetek is olyan rendezett, **zöldterülettel rendelkező közösségi terek** létrehozását igénylik, amely a közösségi élet minőségi színtere lehet. A lakossági rendezvények esetében a jelenlegi városi közterületek a közösségi, rendezvényszervezési igényeket nem minden esetben tudják kielégíteni. A tervezett zöldterület megújítás, azon túl, hogy a helyi társadalmi kohézió erősítésére alkalmas, a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló tér kialakítását eredményezi, ezeket a lakossági igényeket és kihasználtsági problémákat is megoldja.

A tervezett főbb rendezvények látogatószámmal, amelyek a felújított közösségi teret is érintenék:

1. A társadalmi kohézió erősítése érdekében bűnmegelőzési programok (Polgárőrség, Rendőrség közreműködésével) megvalósításaként tud funkcionálni a kialakítandó helyszín
2. A TOP-5.2.1-15 projekt során megvalósított „soft” elemek „utódaiként” megrendezett programok megvalósítási helyszíne lehet a fejlesztett közösségi tér
3. A különböző városi rendezvények (városi nap, Föld napja, kulturális és sport rendezvények, szemléletformáló és ismeretterjesztő programok, stb.) tekintetében is egy potenciális helyszíneként jelenhet meg a fejlesztéssel érintett zöldterület, szabadidős tér.
4. Testvérvárosi találkozók tekintetében is kiváló programelem megvalósítási helyszíneként jelenhetnek meg a fejlesztéssel érintett területek. A rendezvények célja a települési kapcsolatok megerősítése, a helyi hagyományok bemutatása mellett.

5. A zöldterületi elemekre rendszeres gyermekprogramok szervezhetőek (mászóelemek, kalandelemek segítségével), a tér napi használata is jelentős forgalmat mutat.

Ezeknek a rendezvényeknek a hatékonyabb, igényesebb környezetben történő megrendezését is segítené többek között a kialakítandó közpark, rendezett zöldterület. A feltételek javulásával a rendezvények látogatószáma növelhető, így a kihasználtsági szint kedvező értéken tartható. A kisebb rendezvények (főleg helyi jelentőségű) egész évben megrendezésre kerülnek majd, csökkentve az esetleges kihasználtsági szezonalitást. Többek között a helyi identitást, közösségi életet, hagyományok megőrzését segítő, javító tevékenységek, rendezvények, rendezvénysorozatok is helyet kaphatnak különböző szervezésben.

A fenti tervezett rendezvényeken felül a felújított közpark, zöldterületek, szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas terek kellemes kikapcsolódási, rekreálódási lehetőséget nyújtanak az akcióterület lakosságának, a település teljes lakossága számára (6.460 fő), valamint az ide látogató turisták számára, akik száma egyelőre sajnos nem túl jelentős.

A zöldterület fejlesztéséhez kapcsolódó terek fejlesztése kapcsán a kihasználtság megkérdőjelezhetetlen, hiszen a belvárosi területek kihasználtsága jelenleg is igen magas. A jobb infrastruktúra ezen nem változtat jelentősen, de a jobb, élvezhetőbb térhasználat, a vonzó és élhető városi környezet jelentősen javítja a település népességmegtartó erejét, valamint erősíti a városlakók helyi identitását.

A lakófunkciós fejlesztések kapcsán megállapítható, hogy jelenleg is nagy igény van a szociális bérlakások fejlesztésére, így a tervezett fejlesztés kapcsán a kihasználtság teljes körűen biztosított. A lakások a jelenlegi műszaki állapotuk miatt nem lakottak, életveszélyesek. A projektben így kiköltöztetés nem valósul meg. A lakások lakhatóvá tételével, azok önkormányzati szociális bérlakáspályázat útján kiadhatóvá válnak. A lakásokra jelenleg is hatalmas igény jelentkezik és állandó megkeresések érik az önkormányzatot. A 14 db lakás kapcsán tehát hosszú távon is biztosítható a 100%-os kihasználtság.

Az önkormányzat legalább a fenntartási időszak végéig szóló határozott idejű lakásbérleti szerződést köt majd az akcióterületről beköltöző, érintett családokkal,

azzal a lehetséges feltétellel, hogy a nem rendeltetésszerű használat, illetve a tartozás felhalmozás bérleti szerződésbontást von maga után.

A városi **Polgárórség** jelenleg nem rendelkezik a működéséhez szükséges megfelelő helyszínnel, így annak kialakítása feltétlenül szükséges. A Polgárórség működési feltételeinek biztosítása a közbiztonság megőrzésének, fenntartásának szempontjából megkérdőjelezhetetlen fontosságú.

A Bajcsy-Zsilinszky utca 2., hrsz. 200/2 alatti épület (korábbi óvoda) felújításával, kismértékű átalakításával a Polgárórség számára a mindennapi működéshez alkalmas tér jön létre, amely megfelelő háttérrel ad a mindennapos bűnmegelőzési és elhárítási tevékenységük végzéséhez. Mivel a szolgáltatás az év minden napján biztosított lesz (polgárórség szolgáltatásai), így a kialakítandó épületrész kihasználtsága 100%-os. A városi épületek kihasználtságának szempontjából fontosnak tartjuk azt is, hogy a helyi védelem alatt álló épület felújításával a város építészeti örökségének egy fontos, de az utóbbi évtizedekben elhanyagolt eleme menthető meg, tölthető meg újra a város lakóit szolgáló funkcióval.

A kihasználtság tekintetében fontos lehatárolni a fejlesztési elképzeléseket érintő célcsoportok körét és nem utolsósorban annak nagyságát, hiszen a kihasználtság és az igények szempontjából a célcsoportoknak van a legdominánsabb szerepük.

Az alábbi táblázat alapján következő potenciális célcsoportokat érinti a komplex fejlesztési program (TOP-4.3.1 és TOP-5.2.1 projekt).

Potenciális célcsoportok	A célcsoport becsült nagysága
A város lakossága (fő)	6.460
Az akcióterületre lakossága (fő)	6.460
Szegregált területek lakossága (fő)	274
Az akcióterületre látogató turisták (fő)	800
Közösségi, helyi kötődést erősítő programok célcsoportjai (fő)	200-300

Látható, hogy a fejlesztési elképzelések a célcsoportok széles körét érintik, biztosítva ezzel a kialakítandó szolgáltatások, terek iránti keresletet és kihasználtságot.

Fenntarthatóság

A projekt tervezése során rendkívül fontos tényezőként jelentkezett, hogy a projekt teljes életciklusában biztosított legyen a fenntartható fejlődésnek való megfelelés. A fenntarthatósághoz szükséges feltételek biztosítása során már a tervezéssel lehetőség nyílt az alternatívák megfontolására, a nyilvánosság bevonására, s ez által a környezeti problémák megelőzésére. A menedzsment és a szakmai megvalósításba bevont szakemberek ismerik a „fenntarthatóság” filozófiáját, és a projekt teljes időszaka alatt, ennek szellemében működnek közre.

Amennyiben szűkebb fókuszon keresztül vizsgáljuk a fenntarthatóság kérdését két fontos területet különíthetünk el, mely területek alapvetően határozzák meg a fejlesztés eredményeként létrejött infrastruktúra üzemeltetésének fenntarthatóságát.

Az első ilyen kiemelt terület a szervezeti fenntarthatóság kérdése. A projektgazda Szabadszállás Város Önkormányzata már a támogatási kérelemben tervezett fejlesztések terv szintű megfogalmazása előtt is kiemelten kezelte azt a kérdést, hogy a fejlesztési elemek üzemeltetése szervezetenként hosszú távon is fenntartható legyen.

A tervezett beavatkozások, fejlesztések fenntartását Szabadszállás Város Önkormányzata vállalja, együttműködésben a Gazdasági-Műszaki Ellátó és Szolgáltató Szervezettel (GAMESZ), döntően közmunkások segítségével. A GAMESZ, amely többek között a városüzemeltetéssel, karbantartással foglalkozik, a fenntartási tevékenységek elvégzéséhez szükséges eszközökkel, személyi állománnyal és költségvetéssel rendelkezik.

Fontos kiemelni, hogy a működtetésért felelős szervezet gazdálkodását tekintve is stabil alappal rendelkezik. A megfelelő szervezeti struktúra kialakításának eredményeként egy olyan hatékony szervezeti háttér jött létre, mely stratégiai tervezési időtávon belül is képes biztosítani a fejlesztéssel létrejött eredmények fenntartható működését.

A fenntarthatóság vizsgálatának másik kiemelt fókuszterülete a pénzügyi fenntarthatóság kérdése, mely kérdést a tervezett fejlesztés közcélú elemeinek együttes vizsgálatával célszerű nagyító alá venni.

A projekt keretében fejlesztett zöldterületek, közösségi terek, lakófunkciót és közbiztonságot fejlesztő elemek kiemelt jelentőségűek a település életében, fenntartásukra, állagmegóvásukra kiemelt figyelmet fordít majd a település. A beruházás várhatóan az üzemeltetési, működtetési költségek növekedését fogja eredményezni (amit „csak” a szociális bérlakások kiadásából származó, a funkcióból adódóan nem jelentős bevétel fog ellensúlyozni). Éves szinten ezek a költségek néhány millió forintra becsülhetők, és a munkálatok egy részét a közmunka program keretében meg lehet valósítani, így az önkormányzati források bevonása minimalizálható. A lakófunkciós fejlesztések esetében az ott szedett bérleti díjak, a használati jellegből adódóan, vélelmezhetően az épületek állagmegóvására, pótlására kerülnek majd visszaforgatásra. A fejlesztés megvalósítása után szükséges, valóban megjelenő fenntartási költségeket az önkormányzat az éves költségvetésében biztosítja, megalapozva ezzel a fejlesztések hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságát.

A fentiekből kiindulva elmondhatjuk tehát, hogy bár a projekt mérete, elszámolható költsége meghaladja az 1 millió EUR-t, azonban a projekt jellege alapján összességében semmiképpen nem tekinthető nettó bevételt termelőnek. Látható tehát, hogy a pályázat közcélú, jövedelemtermelőnek nem minősülő típusú projektnek minősíthető, a fejlesztés támogatása esetén túlf finanszírozási kockázat nem merül fel. A pénzügyi fenntarthatóság részletesebb elemzése a Megvalósítási Tanulmány feladata (a végleges projekttervezet és költségvetés meghatározását követően).

A pénzügyi fenntarthatóság biztosítására az Önkormányzat éves költségvetéseiben vállal kötelezettséget, ez a finanszírozási forrása a projekt eredmények működtetése során felmerülő költségeknek. Szabadszállás Város Önkormányzatának költségvetése és egyéb rendelkezésre álló pénzeszközei biztosítják a tervezett fejlesztés megvalósítását nemcsak a kivitelezési, hanem a fenntartási időszakokra vonatkozóan is. Az Önkormányzat költségvetése, illetve az egyéb rendelkezésre álló pénzeszközei alapján a fejlesztési célra elkülönített források összhangban vannak a jelenleg megvalósítás alatt lévő, és a tervezett

projektek forrásigényével. Ezekre a város kötelezettséget vállal és mindenkor költségvetéséből meg fogja és meg tudja finanszírozni.

A társadalmi fenntarthatóság tekintetében megállapítható, hogy a szükségletekre reagáló fejlesztéssel az érintett fejlesztési elemek vonatkozásában állandó kihasználtság biztosítható, amely a projekt céljainak maradéktalan teljesülését és az eredmények hosszú távú fenntarthatóságát képes megvalósítani.

6. PET MEGJELENÉSE A TÁMOGATÁSI KÉRELEM SZAKMAI ÉRTÉKELÉSÉBEN

Akcióterület lehatárolással és jogosultsággal kapcsolatos ellenőrzési szempontok:

- **az ITS felülvizsgálata szükséges (hiszen az 2007-ben készült) és az akcióterület aktuális adatokkal fog az első mérföldkő eléréséig illeszkedni az ITS rendszeréhez** (Frissítés: A TOP-5.2.1-15-BK1-2016-00003 projekt keretében sor került az ITS felülvizsgálatára (helyzetelemzés aktualizálása friss adatok alapján, akcióterületi lehatárolás felülvizsgálata, fejlesztési tervek aktualizálása, stb.), így a komplex fejlesztési program illeszkedése a fejlesztési dokumentumhoz biztosított.)
- **Az akcióterület megfelel a Felhívásban szereplő jogosultsági feltételeknek. Szegregált területek fejlesztését érinti, és a kirekesztésmentesség megvalósítása érdekében valamennyi érintett területet tartalmazza az akcióterület.**

A támogatási kérelem benyújtását követően a PET az alábbi szempontok alapján kerül vizsgálatra:

- a PET elkészült, csatolásra került és értékelhető információt tartalmaz;
- az igényfelmérés elkészítésének folyamata bemutatott, a módszertannak megfelel, a felmérés alapjául szolgáló dokumentáció (kérdőív minta) teljes körűen csatolásra kerültek (a kitöltött kérdőívek a helyszínen megőrzésre és tárolásra kerültek);
- a helyzetelemzés és az igényfelmérés feltárja az akcióterület fizikai, szociális és gazdasági problémáit és a piaci viszonyokat;
- az igényfelmérés az alkalmazott adatokkal és információkkal alátámasztja az akcióterület meghatározott céljait;
- az igényfelmérés célcsoportja megfelelően szűkítésre került, összhangban van a beavatkozásokkal és a projekt céljaival;
- a kihasználtsági tervben bemutatott, megvalósított tevékenységek hosszú távú (legalább 5 éves) működtetése és fenntartása szakértői és intézményi háttér alapján biztosított, és ez tevékenységenként részletezett;

- a kihasználtsági tervben a projekt pénzügyi fenntarthatósága érdekében a támogatást igénylő felmérte a projekt során keletkező lehetséges bevételeket, azokat figyelembe vette a projekt fenntartásában;
- **a helyi társadalmi kohézió erősítésére rendelkezésre állnak, vagy a tervezett fejlesztéssel létrehozásra kerülnek ehhez szükséges és alkalmas terek, létesítmények;**
- a helyzetértékelés alátámasztja az akcióterület meghatározott céljait, adatokkal és információkkal alátámasztott.

Továbbá hozzájárul az alábbi szempontok értékeléséhez:

- a projektben tervezett tevékenységek bemutatásra kerültek, minden esetben indokolt a beavatkozás;
- a tervezett tevékenységek a helyzetelemzésben feltárt problémákra reagálnak;
- a fejlesztési elképzelés tartalmának kidolgozása, annak helyi elfogadtatása, megfelelő végrehajtása, sikere érdekében széleskörű partnerségi tevékenységen alapul.

A fenti értékelési szempontokra vonatkozóan a tanulmány megfelelő adatokat tartalmaz.

7. A PET MELLÉKLETEI

- Átnézeti helyszínrajz az akcióterület lehatárolásáról (térkép);
- Akcióterület elhelyezkedése a város szövetében (térkép);
- Lefolytatott partnerségi egyeztetések dokumentációja (jegyzőkönyvek, emlékeztetők, jelenléti ívek, fotók);
- A tervezett tevékenységek helyének bemutatása az akcióterületen belül (térkép);
- Az akcióterület jogosultságának alátámasztása KSH adatokkal (KSH által kiadott igazolás, szegregációs térkép)